

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย

A Study on Export Potential of Clothes in Thailand

ของ

นางสาวอังคณา จิระรัตน์พิศาล

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

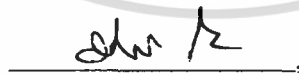
วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2543

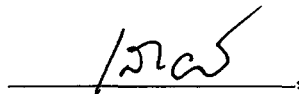
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 6 มี.ค. 2543
(ดร. วิรัช กระแสร์นัตร์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 6 มี.ค. 2543
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ โนชัย)

หัวหน้าภาควิชา

 6 มี.ค. 43
(อาจารย์เสาวคนธ์ เลิศกาญจนะ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มพ
๐4881
2543

16913

เรื่อง

การศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย
A Study on Export Potential of Clothes in Thailand

T097246

โดย

นางสาวอังคณา จิระรัตน์พิศาล

ปก. ๑
๐๔๘๘๓
๑๕๔๑

เลขหมู่.....

เสนอ

เลขทะเบียน ๐๗๒๔๖

วัน เดือน ปี .....

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. ๒๕๔๓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย

โดย: นางสาวอังคณา จิระรัตน์พิศาล

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ: ๐ ๒๕๖๓

(วิรัช กระแสร์ถัตร์)

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย สามารถนำเงินตราเข้าประเทศได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในปัจจุบันแนวโน้มการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยลดลง เนื่องจากค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าคู่แข่ง และสถานการณ์การค้าสิ่งทอของโลก จะมีการแข่งขันกันมากขึ้นหลังจากการเปิดเสรีการค้าภายในปี พ.ศ. 2548 ตามข้อตกลงว่าด้วยการค้า สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย จึงเป็น สิ่งที่น่าสนใจในการที่จะศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อการส่งออกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย และศึกษาศักยภาพ ในการแข่งขันอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดต่างประเทศที่สำคัญ ตลอดจนศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของ ประเทศไทย ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมได้จากหน่วยงาน ราชการและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง และวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

ผลการศึกษากภาวะการผลิตและการตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย พบว่า ปัจจุบันจำนวนผู้ผลิต จำนวนแรงงาน จำนวนเครื่องจักร ปริมาณการผลิตและการบริโภค มีจำนวน ลดลงเนื่องจากผู้ลงทุนประสบปัญหาขาดทุน และผลจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญของไทยมี 3 ตลาด ประกอบด้วย ตลาดในข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ตลาดนอกข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งมีญี่ปุ่นเป็นตลาดหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย คือ จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม ซึ่งมีอัตราค่าจ้างแรงงานถูกกว่าไทย ปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ซึ่งปัญหาการผลิตก็คือ ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าคู่แข่ง การกระจุกตัวของโรงงานและแรงงาน บุคลากรและเทคโนโลยีการผลิต รูปแบบผลิตภัณฑ์ ไม่มีมาตรฐาน และการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ปัญหาการตลาด ได้แก่ ขาดการทำตลาดเชิงรุก ขาดตลาดส่งออกใหม่ และประสิทธิภาพการแข่งขันที่ค่อนข้างรุนแรงจากประเทศคู่แข่ง จากผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ในตลาดสหรัฐอเมริกาพบว่าไทยมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 และมีแนวโน้มค่า RCA เพิ่มขึ้นโดยตลอด ส่วนในตลาดสหภาพยุโรปพบว่าไทยยังคงมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยเริ่มลดลงเนื่องจากค่า RCA ของไทยลดลงโดยตลอด สำหรับตลาดญี่ปุ่นพบว่าไทยไม่มีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา เนื่องจากไทยมีค่า RCA น้อยกว่า 1

จากผลการศึกษาดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนควรเชิญชวนนักลงทุนชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนโดยใช้วัตถุดิบในการผลิตผ้าผืนของไทย แต่นำเทคโนโลยีของต่างชาติมาผลิตผ้าผืน เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป กรมพัฒนาฝีมือแรงงานควรฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อให้การผลิตในแต่ละขั้นตอนมีประสิทธิภาพ และองค์การมาตรฐานอุตสาหกรรมควรกำหนดมาตรฐานและคุณภาพของเสื้อผ้าสำเร็จรูปก่อนที่จะส่งออก เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยให้มากยิ่งขึ้น กรมส่งเสริมการส่งออกควรเร่งหาตลาดส่งออกใหม่ ๆ แทนตลาดในซีกตะวันตกที่วิกฤติว่าด้วยการสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นตลาดที่ค่อนข้างอิ่มตัว ควรเพิ่มผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในตลาดสหภาพยุโรปให้ครอบคลุมประเทศอื่น ๆ มากขึ้น อาทิ ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมัน และควรศึกษาส่วนถือครองตลาดคงที่ควบคู่กับการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอนาคต

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ทั้งนี้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาตลอดจนการตรวจทานแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้องจาก ดร. วิรัช กระแสร์ฉัตร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ทางผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ โนชัย กรรมการปัญหาพิเศษ ที่ได้ตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอกราบพระคุณท่านอาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตรทุกท่านที่ได้อบรม ให้ความรู้ในด้านสาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาอยู่ ณ สถาบันเหล่านี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานสมาคมสิ่งทอและหน่วยงานราชการและเอกชน ที่ให้ข้อมูลในการทำปัญหาพิเศษฉบับนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวของผู้เขียน ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้กับข้าพเจ้าตลอดมา ขอขอบคุณคุณครูวัชรชัยที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ ในการทำปัญหาพิเศษ ขอขอบคุณเอทีให้คำปรึกษา คอยเป็นกำลังใจให้ และอื่น ๆ อีกมากมาย และเพื่อน ๆ บริหารฯ ทุกคน ที่ช่วยเหลือด้านข้อมูล ให้คำปรึกษาและช่วยเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

อังคณา จิระรัตน์พิศาล

มีนาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(6)
สารบัญตารางผนวก	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการศึกษา	5
วิธีการศึกษา	5
การเก็บรวบรวมข้อมูล	5
การวิเคราะห์ข้อมูล	6
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	7
ตรวจเอกสาร	7
สมมติฐานของการศึกษา	11
ทฤษฎีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบ	11
บทที่ 3 ภาวะการผลิตและการตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	14
พัฒนาการของอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป	14
ภาวะการผลิตของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทย	16
จำนวนโรงงาน	16
จำนวนแรงงาน	18
จำนวนเครื่องจักร	18
ปริมาณการผลิตและความต้องการภายในประเทศ	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	21
ภาวะการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	23
วิธีการตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	23
ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	27
คู่แข่งขั้นทางการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในตลาดต่างประเทศ	28
นโยบายการกีดกันการค้าสิ่งทอ	34
ข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	34
ข้อตกลงแอกต์ว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	40
ปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	45
ปัญหาการผลิต	45
ปัญหาการตลาด	46
นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทย	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	50
ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏและส่วนแบ่งตลาด	50
สหรัฐอเมริกา	51
สหภาพยุโรป	54
ญี่ปุ่น	57
ผลการทดสอบสมมติฐาน	61
การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	62
สหรัฐอเมริกา	62
สหภาพยุโรป	62
ญี่ปุ่น	63
ความหมายเชิงนโยบาย	63
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	65
สรุป	65
ข้อเสนอแนะ	66

เอกสารอ้างอิง

หน้า

69

ภาคผนวก

71

ภาคผนวก ก

72

ภาคผนวก ข

76

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มูลค่าสินค้าส่งออกสำคัญ 10 อันดับแรกของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534-2541	2-3
2	จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2541	17
3	จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2541	19
4	จำนวนจักรเย็บผ้าในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2540	20
5	มูลค่า และอัตราการขยายตัวของการนำเข้าจักรเย็บผ้า ระหว่าง ปี พ.ศ. 2537-2541	21
6	การผลิตและความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2541	22
7	มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ระหว่าง ปี พ.ศ. 2518-2541	29
8	มูลค่า อัตราการขยายตัวและสัดส่วนของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ไปตลาดสำคัญ 10 ประเทศแรก ปี พ.ศ. 2538-2541	30
9	ส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2540	31
10	อัตรากำลังแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอในปี พ.ศ. 2537	33
11	รายละเอียดของข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	37
12	การจัดสรรโควตาให้แก่ประเทศสมาชิก MFA ของประเทศผู้นำเข้า เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญในปี พ.ศ. 2537	39
13	ขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มภายในระยะเวลาปรับตัว ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2547	43
14	มูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	52
15	ส่วนแบ่งการตลาดและอัตราการขยายตัวมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป ของสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2534-2541	53
16	คำดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออก เสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	54

ตารางที่		หน้า
17	มูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสหภาพยุโรป ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	55
18	ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการขยายตัวมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของ สหภาพยุโรป ปี พ.ศ. 2534-2541	56
19	ค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออก เสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปสหภาพยุโรป ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	57
20	มูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	58
21	ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการขยายตัวมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของ ญี่ปุ่น ปี พ.ศ. 2534-2541	59
22	ค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออก เสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	60

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป	22
2	วิถีทางการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูป	24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่		หน้า
1	มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศต่าง ๆ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	76
2	มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศคู่ค้าที่สำคัญในระหว่าง ปี พ.ศ. 2534-2541	77

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

การผลิตสิ่งทอของประเทศไทยได้มีมานานเท่าประวัติศาสตร์ของไทย เกษตรกรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อนำเส้นไหมมาทอผ้าใช้เองในครัวเรือนหรือแจกญาติสนิทมิตรสหายมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนผ้าไหมกลายเป็นเอกลักษณ์ของไทยมาจนถึงทุกวันนี้ ต่อมาได้มีผู้นำเครื่องทอผ้าแบบกึ่งระตูกเข้ามาจากประเทศจีนในปี พ.ศ. 2478 อุตสาหกรรมทอผ้าด้วยเครื่องจักรของไทยได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกโดยกระทรวงกลาโหม ด้วยวัตถุประสงค์ในการทอผ้าเพื่อตัดเครื่องแบบแจกจ่ายให้กับทหารในกองทัพ ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 กรมเกียกกายทหารบกได้นำเครื่องจักรปั่นด้ายจากต่างประเทศเข้ามาใช้เป็นแห่งแรก ในปี พ.ศ. 2505 รัฐบาลได้สนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มอย่างจริงจัง โดยออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนอนุญาตให้ชาวต่างประเทศเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งที่เข้ามาร่วมลงทุนซึ่งทำให้สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในสมัยเริ่มแรกได้มุ่งเน้นเรื่องการผลิตเส้นด้ายและผ้าผืน

อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจัดว่าเป็นอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายของกระบวนการผลิตสิ่งทอ โดยอุตสาหกรรมขั้นแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตเส้นใย อุตสาหกรรมขั้นกลางของกระบวนการผลิตสิ่งทอประกอบด้วย อุตสาหกรรมปั่นด้าย อุตสาหกรรมทอผ้า อุตสาหกรรมฟอกย้อมและแต่งพิมพ์สำเร็จ สำหรับอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายของกระบวนการผลิตสิ่งทอ คือ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งแต่เดิมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ แต่ต่อมาได้มีการพัฒนาการผลิตทำให้สามารถผลิตได้เกินความต้องการภายในประเทศ ผู้ผลิตจึงเริ่มให้ความสนใจกับตลาดต่างประเทศและส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย (ตารางที่ 1) จากมูลค่าสินค้าส่งออกสำคัญ 10 อันดับแรกของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 พบว่า การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปสามารถนำเข้าเงินตราต่างประเทศได้มากเป็นลำดับ 1-2 ของมูลค่าส่งออก 10 อันดับแรกของประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่าส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเท่ากับ

ตารางที่ 1 มูลค่าสินค้าส่งออกสำคัญ 10 อันดับแรกของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534-2541 (ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้า	ปี							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
ส่งออกทั้งสิ้น	29,025.20	32,985.76	37,428.92	45,400.24	56,246.32	56,441.57	72,267.28	89,923.57
เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	1,857.62	2,309.12	2,610.84	3,783.68	5,249.67	6,706.95	8,828.14	12,821.02
	*2 ¹	*2	*2	*1	*1	*1	*1	*1
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	3,164.88	3,470.96	3,583.76	4,027.17	4,080.77	3,195.01	3,885.54	4,925.32
	*1	*1	*1	*1	*2	*2	*2	*2
แผงวงจรไฟฟ้า	1,030.18	1,144.89	1,422.00	1,812.43	2,327.27	2,341.54	3,033.51	3,753.32
	*6	*7	*6	*5	*4	*4	*3	*3
ข้าว	1,220.65	1,448.55	1,318.34	1,567.49	1,945.07	2,029.39	2,603.77	3,472.12
	*4	*4	*7	*8	*8	*6	*4	*4
ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	(*) ²	(*)	(*)	(*)	(*)	1,169.23	1,936.78	2,733.93
						*10	*8	*5
อาหารทะเลกระป๋อง	1,029.03	976.98	1,026.39	1,279.83	1,331.79	1,369.77	1,972.37	2,718.08
	*7	*9	*10	*9	*9	*9	*7	*6
กุ้งสดแช่เย็น แช่แข็ง	1,067.23	1,268.34	1,513.74	1,966.22	2,012.08	1,736.18	1,887.39	2,333.73
	*5	*5	*4	*4	*8	*7	*8	*7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สินค้า	ปี							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1,385.07	1,743.15	2,322.32
						*8	*10	*8
อัญมณีและเครื่องประดับ	1,438.50	1,570.65	1,739.80	1,883.54	2,099.94	2,170.91	2,224.90	2,294.02
	*3	*3	*3	*3	*7	*5	*6	*9
ยางพารา	998.14	1,156.98	1,167.32	1,672.96	2,450.42	2,534.92	2,298.35	2,216.26
	*8	*6	*8	*6	*3	*3	*5	*10

หมายเหตุ¹ ตัวเลขหลังเครื่องหมาย * คือ ลำดับที่ของมูลค่าการส่งออก 10 อันดับแรก

² (*) มูลค่าสินค้าส่งออกในปีนั้นไม่จัดอยู่ในมูลค่าส่งออก 10 อันดับแรก

ที่มา : (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

3,464.88 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จัดเป็นมูลค่าสินค้าออกสำคัญ ลำดับที่ 1 และในปี พ.ศ. 2541 มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเท่ากับ 4,925.32 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จัดเป็นมูลค่าสินค้าส่งออกสำคัญ ลำดับที่ 2 รองจากเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ

ตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ส่วนคู่แข่งที่สำคัญในภูมิภาคเดียวกัน ได้แก่ จีน ฮองกง ไต้หวัน เกาหลีใต้ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันพบว่าแนวโน้มการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยลดลง เนื่องจากค่าจ้างแรงงานที่มีแนวโน้มสูงกว่าคู่แข่ง และปัญหาขาดแคลนแรงงานฝีมือและบุคลากรเฉพาะด้าน อีกทั้งสถานการณ์การค้าสิ่งทอของโลก ตามข้อตกลงว่าด้วยสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากการเจรจาเขตการค้าเสรีรอบอุรุกวัย ที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ เปิดเสรีการค้าสิ่งทอ ภายในปี พ.ศ. 2548 นั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สภาพการแข่งขันทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงเห็นว่าควรมีการศึกษาถึงศักยภาพการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยว่าตลาดใดที่ไทยมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตและการส่งออกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาวะการผลิตและการตลาด พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย
2. เพื่อศึกษาศักยภาพในการแข่งขันอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดต่างประเทศที่สำคัญ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิต และการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงภาวะการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการนำไปแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทาง เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกและเพิ่มประสิทธิภาพเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ทำให้ทราบถึงศักยภาพการส่งออกในการแข่งขันของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญในภูมิภาคเดียวกัน อันจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการ เพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงและกำหนดแนวทางในการผลิตและการส่งออกต่อไป

3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการผลิต และการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการขยายตลาดส่งออกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาคอบคลุมตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530-2541 เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2530-2535 อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการขยายตัวของการส่งออกในอัตราเพิ่มขึ้น ในขณะที่ช่วงปี พ.ศ. 2535-2541 อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการขยายตัวในอัตราลดลงและเป็นช่วงเวลาที่ มีประเทศผู้ผลิตส่งออกรายใหม่ๆ เข้ามาแข่งขันมากขึ้น

2. ขอบเขตของประเทศไทยส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปและประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทย

2.1 ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญของไทย คือ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นประเทศในตลาดข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป (Multi-Fibre Arrangement: MFA) และญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศในตลาดนอกข้อตกลง MFA

2.2 ประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม เป็นคู่แข่งในตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญของไทย โดยทั้ง 3 ประเทศเป็นคู่แข่งที่ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปคุณภาพค่อนข้างต่ำกว่าไทย แต่มีความสามารถแข่งขันกับไทยได้

3. ขอบเขตชนิดของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ทำการศึกษา ได้แบ่งสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกเป็น 4 หมวด จำแนกตามกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ได้ดังนี้คือ เสื้อผ้าสำเร็จรูปทำจากผ้าทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูปทำจากผ้ายัด เสื้อผ้าสำเร็จรูปทำจากผ้าถัก เสื้อผ้าเด็กอ่อน

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา คือ ข้อมูลทุติยภูมิ ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการส่งออก ข้อมูลด้านปริมาณและมูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลด้านปัญหาการผลิตและการตลาด รวบรวมได้จากเอกสาร รายงานการศึกษา

และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสารของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ วารสาร COLOURWAY กระทรวงต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ ข้อมูลด้านปริมาณและมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ รวบรวมจากสถิติของหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเชิงปริมาณ โดยได้ทำการแบ่งขั้นตอนการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาภาวะการผลิตและภาวะการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย พิจารณาจากกระบวนการผลิตและกำลังการผลิต วัตถุดิบ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ด้านการผลิต และการตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย โดยอาศัยข้อมูลจากหน่วยงานราชการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เคยมีการศึกษาไว้มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยแสดงด้วยตารางในรูปร้อยละและแผนภาพประกอบเพื่อให้เห็นภาพโดยรวมของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในปัจจุบัน

2. การศึกษาศักยภาพในการแข่งขันอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยกับประเทศคู่แข่ง ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญในภูมิภาคเดียวกัน เพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร และมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยพิจารณาคัดเลือกช่วงเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์จากความเหมาะสมและความพร้อมของข้อมูล

3. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการผลิต และการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยนั้น จะรวบรวมข้อมูลและผลการศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมดมาสรุป อธิบายถึงแนวทางในการพัฒนาการผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการขยายตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

บทที่ 2

โครงร่างทางทฤษฎี

ในบทนี้จะกล่าวถึงการตรวจเอกสารที่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป สมมติฐานของการศึกษา และกล่าวถึงทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ คือ ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ เพื่อแสดงความสามารถทางด้านการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปยังตลาดต่างประเทศที่สำคัญ

ตรวจเอกสาร

รุ่งระวี วีระเวสส์ (2529) ได้ทำการวิเคราะห์การผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ปี พ.ศ. 2520-2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ลักษณะและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการผลิต และการส่งออกอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย โครงสร้างและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกและการนำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลกและตลาดที่สำคัญ ศึกษาถึงความสำเร็จในการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย และปัจจัยที่กำหนดระดับความสำเร็จ และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และปรับปรุงการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยในการศึกษาได้พิจารณาแยกสินค้าออกเป็น 2 หมวด คือ หมวดสิ่งทอและหมวดเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในการศึกษาโครงสร้างและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกและการนำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลกและตลาดที่สำคัญ ใช้วิธีการเชิงพรรณนาโดยใช้ตารางในการอธิบายให้เห็นถึงความได้เปรียบสัมพัทธ์ของแต่ละรายการสินค้าตามแนวความคิดวัฏจักรสินค้า ส่วนการศึกษาความสำเร็จในการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป มีวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณตามแบบจำลองส่วนแบ่งตลาดคงที่ ผลการวิเคราะห์ในส่วน of เสื้อผ้าสำเร็จรูป สินค้ากระโปรงสตรีทำด้วยผ้าฝ้ายประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียมีความได้เปรียบ ขณะที่ประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบสำหรับในตลาดที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น กลุ่มโอเชียเนีย และกลุ่มตะวันออกกลางประเทศไทยไม่มีความสามารถในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ส่งออกรายอื่น แต่จากการวิเคราะห์ผลจากส่วนประกอบของสินค้าและผลจากขยายตัวของตลาด พบว่าสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นในตลาดเหล่านี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อิสระพล คันสร (2534) ทำการศึกษาวិเคราะห์ศักยภาพการส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐอเมริกาโดยศึกษาถึงโครงสร้างการผลิตและการส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐอเมริกา ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของสินค้าไทยที่ส่งออกไปสหรัฐอเมริกาเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่ส่งออกอื่น และเสนอแนวทางแก้ไขหรือปรับปรุงการส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เกิดการพัฒนาการส่งออกสินค้าไทยมีขีดความสามารถสูงขึ้น โดยศึกษาถึงสินค้าทั้งสิ้น 26 ชนิด ซึ่งรวมทั้งการผลิตสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปด้วย โดยใช้ข้อมูลปี พ.ศ. 2523-2531 พบว่าด้านการผลิตภาคอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในด้านปัญหาการกีดกันการค้านี้ไม่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐอเมริกามากนัก ทั้งนี้เพราะว่าไทยมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อเผชิญปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แต่ในอนาคตคาดว่า การกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาจะขยายตัวและเข้มงวดมากขึ้น ในการวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐอเมริกา ใช้แนวคิดส่วนแบ่งตลาดคงที่ (Constant Market Share) คำนวณความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และส่วนแบ่งตลาด (market share) โดยเปรียบเทียบกับผู้ส่งออกอื่น ๆ ในการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่พบว่า การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทยไปสหรัฐอเมริกามีการขยายตัวของการส่งออกเพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาค่า RCA ปรากฏว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ อีกทั้งยังมีแนวโน้มความได้เปรียบเพิ่มขึ้น และในการพิจารณาถึงส่วนแบ่งตลาดพบว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น ดังนั้นสรุปได้ว่าไทยมีความสามารถทางการแข่งขันส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกาเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอาเซียนด้วยกัน

วินิตา กาญจนวิจิตร (2535) ได้ศึกษาปัญหาในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปพบว่าประเทศไทยประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น การขาดแคลนวัตถุดิบ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพได้ทั้งหมด จึงต้องมีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศในปริมาณที่สูงขึ้นทุกปี การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิต เนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ ปัญหาด้านแรงงานนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้ประกอบการต้องประสบปัญหาด้านแรงงานเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านค่าจ้างแรงงานและด้านคุณภาพของแรงงาน ปัญหาด้านเครื่องจักร เนื่องจากเครื่องจักรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นเครื่องจักรที่เก่าและมีประสิทธิภาพต่ำ ทำให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ต่ำลง และมีปริมาณไม่เพียงพอกับคำสั่งซื้อ ปัญหาด้านการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้แก่ การจำกัดโควตาการนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าในตลาดภายใต้ข้อตกลง แต่ในตลาดภายนอกข้อตกลงซึ่งไม่มีการจำกัดโควตาผู้ส่งออกต้องประสบปัญหาการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้ประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตระดับกลางเสียเปรียบผู้ผลิตระดับสูง ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและข้อมูลที่ทันสมัย ทำให้สินค้าที่ส่งไปจำหน่ายยัง

ประเทศต่าง ๆ ไม่ตรงกับความต้องการของประเทศเหล่านั้น อันเนื่องมาจากขาดการศึกษาสภาพตลาด และขาดการวางแผนการตลาดอย่างจริงจัง

ศุภิช สุภัชลาศัย (2537) ทำการศึกษาสู่ทางและโอกาสการส่งออกและผลกระทบจากการมีเขตการค้าเสรีอาเซียน (สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ) เพื่อเสนอต่อสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียนยกเว้นประเทศอินโดนีเซียในสินค้าสิ่งทอ ซึ่งไทยมีความสามารถเหนือกว่าไม่มากนัก คาดว่าเมื่อเกิดเขตการค้าเสรีแล้ว การส่งออกของอุตสาหกรรมนี้ น่าจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น และมีการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอาเซียนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการคุ้มครองอุตสาหกรรมนี้ของไทยยังเป็นอุปสรรคในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีการแก้ไข โดยเฉพาะการคุ้มครองจากรัฐบาลต่อวัตถุดิบในการผลิตเส้นใยสังเคราะห์ในระดับสูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน และโครงสร้างการคุ้มครองในสินค้าชั้นกลางอื่น ๆ อาทิ ด้ายและผ้าผืนไม่เหมาะสม นอกจากนี้แล้วการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในด้านต่าง ๆ ทั้งในรูปของการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรให้เหมาะสมกับสภาพของทรัพยากรที่เปลี่ยนไป และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยังเป็นสิ่งจำเป็น เพราะถึงแม้ว่าในปัจจุบันอุตสาหกรรมนี้ ประเทศไทยยังมีความได้เปรียบประเทศเพื่อนบ้านอยู่บ้าง แต่การแข่งขันจะเข้มข้นขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกอบรมและการจัดให้มีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอรวมทั้งองค์การในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมนี้

นฤมล คงน้อย (2540) ทำการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย โดยพิจารณาบ่อเกิดแห่งความได้เปรียบเชิงแข่งขัน ภายในประเทศ 4 ประการ โดยใช้กรอบแนวคิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน หรือระบบเพชร ของไมเคิล อี. พอร์เตอร์ (Micle E. Porter) อันได้แก่ สภาพะปัจจัยการผลิตภายในประเทศ อุปสงค์ภายในประเทศ อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องภายในประเทศ โครงสร้างของบริษัทและสภาพการแข่งขันภายในประเทศของอุตสาหกรรมตลอดจนเหตุผลวิสัยและนโยบายของรัฐบาล จากการวิเคราะห์พบว่า บ่อเกิดแห่งความได้เปรียบเชิงแข่งขันภายในประเทศส่งผลให้อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปคุณภาพปานกลางค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับจีน อินโดนีเซียและเวียดนาม ซึ่งผลิตสินค้าคุณภาพใกล้เคียงกับไทยพบว่า อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยเสียเปรียบเชิงแข่งขันด้านต้นทุนการผลิต ส่งผลให้ช่วงปี พ.ศ.2535-2538 ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศญี่ปุ่นให้กับจีนและเวียดนาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2541) ได้วิเคราะห์ถึงความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย โดยการที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมสิ่งทอในช่วงที่ผ่านมา สามารถขยายการส่งออกทั้งตลาดในและนอกโควต้าได้ เพราะใช้ความได้เปรียบจากค่าจ้างแรงงานต่ำและอุปทานแรงงานที่ไทยเคยมีอยู่มาก ทำให้ราคาสินค้าที่ไทยผลิตได้ถูกกว่าประเทศคู่แข่ง อย่างไรก็ตามในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอได้ชะลอการขยายตัวลงเมื่อพิจารณาดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกสิ่งทอของไทยเริ่มมีค่าลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 แม้ว่าในปี พ.ศ. 2537 ไทยจะยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกสิ่งทออยู่ แต่การที่ค่าดัชนี RCA ลดลงแสดงว่าไทยเริ่มสูญเสียความสามารถในการแข่งขันซึ่งเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ก) ปัญหาด้านการแข่งขันจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลกเมื่อ 20 ปีก่อน การที่ไทยได้โควต้าจากประเทศผู้นำเข้า นับเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งเสริมให้ไทยสามารถส่งออกได้มาก เพราะขณะนั้นประเทศคู่แข่งอย่างจีน มาเลเซียไม่สามารถผลิตเพื่อส่งออกได้ ต่อมาเมื่อค่าจ้างแรงงานของไทยสูงขึ้น โควต้ากลับไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไทยส่งออกได้ เพราะประเทศผู้นำเข้าหันไปนำเข้าจากประเทศที่ต้นทุนถูกกว่าไทย เช่น จีนและอินโดนีเซีย ข) ปัญหาด้านทุนประกอบการสูงกว่าประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานถูกกว่าไทย ดังนั้นไทยจำเป็นต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีในระดับที่สูงขึ้น และยกระดับคุณภาพสินค้าไปสู่ตลาดที่เป็นสินค้าคุณภาพมากขึ้น

อมลยา ทองเสริม (2542) ได้ศึกษาความสามารถด้านการส่งออกของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย พบว่าการผลิตและการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏอยู่ในระดับต่ำ และในอนาคตเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอในปี พ.ศ. 2548 แล้ว หากไทยยังไม่ปรับปรุงคุณภาพในการผลิตและส่งออก จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการและภาครัฐบาล เพื่อนำไปพัฒนาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในอนาคต โดยผู้ประกอบการควรมาย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำ และทำการศึกษาความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดต่าง ๆ ว่ามีความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปประเภทใด และยกระดับมาตรฐานการผลิต และพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และมีการพัฒนาวิธีการค้าและการตลาดระหว่างประเทศขององค์กรให้มากขึ้น รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการผลิตบุคลากรสำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น และเร่งรัดการปรับโครงสร้างอาคารขาเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้อยู่ในระดับต่ำ และศึกษาแนวทางการขยายตลาดส่งออกใหม่ๆ และวางมาตรฐานสากล (International Organization for Standardization) สำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย เพื่อให้ต่างประเทศมีความมั่นใจในสินค้าไทยมากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานของการศึกษา

ในการศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานขึ้น เพื่อทดสอบความมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ดังต่อไปนี้

ประเทศไทยและประเทศคู่แข่งจะมีค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1

ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ หมายถึง ความสามารถของประเทศใดประเทศหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการด้วยต้นทุนต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ลักษณะของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับการผลิต การค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้

จากแนวคิดทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage Theory) ของอดัม สมิท (Adam Smith) ซึ่งอธิบายว่า ประเทศหนึ่งจะได้เปรียบสมบูรณ์ ถ้าประเทศนั้นสามารถผลิตสินค้าชนิดหนึ่งได้มากกว่าอีกประเทศหนึ่งด้วยปัจจัยการผลิตจำนวนเท่ากัน และนำสินค้ามาแลกเปลี่ยนกัน เมื่อมีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น วิถีทางการค้าของสองประเทศนี้จะอยู่ในลักษณะที่ว่า แต่ละประเทศจะเลือกผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์และไม่ผลิตสินค้าชนิดที่ตนเสียเปรียบอัตราการค้า แต่ทฤษฎีความได้เปรียบสมบูรณ์มีข้อบกพร่องเพราะในความจริงประเทศหนึ่งอาจมีความได้เปรียบสมบูรณ์ทุกชนิดเมื่อเทียบกับอีกประเทศหนึ่ง แต่ทั้งสองประเทศก็ยังมีการค้าระหว่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีความได้เปรียบสมบูรณ์ นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก คือ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้แก้ไขทฤษฎีการค้านี้ให้ก้าวหน้าขึ้นเรียกว่า ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ กล่าวคือ หลักการของการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ผลิตสินค้าได้ในจำนวนไม่เท่ากันด้วยปัจจัยการผลิตที่เท่ากัน หรือประเทศต่าง ๆ ผลิตสินค้าอย่างเดียวกันจำนวนเท่ากันด้วยปัจจัยการผลิตจำนวนต่างกันหรือด้วยต้นทุนไม่เท่ากัน ทั้งนี้เพราะปัจจัยการผลิตของแต่ละประเทศมีประสิทธิภาพในการผลิตเชิงเปรียบเทียบไม่เท่ากัน ทั้งนี้เพราะปัจจัยเปรียบเทียบไม่เท่ากัน ประเทศที่สามารถผลิตสินค้าชนิดหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพสูงด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ประเทศนั้นจะเป็นผู้ผลิตและส่งสินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าออก โดย ริคาร์โด เน้นสภาพทางการค้าภายใต้การค้าเสรีว่าแต่ละประเทศมีความชำนาญเฉพาะอย่างในการผลิตสินค้า ซึ่งสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าและแต่ละประเทศจะนำเข้าสินค้าที่ผลิตแล้วมีต้นทุนโดยเปรียบเทียบในการผลิตสูงกว่าแทน

ในระยะแรก ๆ การค้าในระบบเศรษฐกิจแบบเปิดและมีการแข่งขันโดยเสรีนั้น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศในสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งจะขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิต ซึ่งถูกประเมินออกมาในรูปของราคาตามทฤษฎีของเฮคส์เชอร์-โอลิน (Heckscher-Ohlin) ผลของการค้าระหว่างประเทศจะทำให้ราคาของปัจจัยการผลิตเท่ากันระหว่างประเทศต่าง ๆ และเป็นการทดแทนการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศ ทฤษฎีของเฮคส์เชอร์ ได้อธิบายว่า ภายใต้การค้าเสรีประเทศจะได้ประโยชน์จากการผลิตและการส่งออกสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ในประเทศ โดยจะต้องอยู่ภายใต้ผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ ลักษณะการจ้างงานต้องเป็นการจ้างงานเต็มที่ ประเทศใดที่มีแรงงานมาก อัตราค่าจ้างแรงงานต่ำจะทำให้ประเทศนั้นมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานมาก แต่ถ้ระบบเศรษฐกิจอยู่ภายใต้สภาพตลาดที่มีการบิดเบือนแล้ว ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตจะไม่เท่ากับราคาเปรียบเทียบของสินค้า ซึ่งในความเป็นจริงประเทศต่าง ๆ ได้มีการแทรกแซงทั้งตลาดปัจจัยการผลิตและตลาดผลผลิต ทำให้ไม่สามารถสะท้อนถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏที่แท้จริงของแต่ละประเทศได้ แบลาสซา (Balassa) จึงได้เสนอวิธีวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

	RCA_{ik}	=	$(X_{ik} / X_i) / (X_{wk} / X_w)$
โดยที่	RCA_{ik}	=	ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในสินค้า k ของประเทศ i ในประเทศ w
	X_{ik}	=	มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ w
	X_i	=	มูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ i ไปยังประเทศ w
	X_{wk}	=	มูลค่าการนำเข้าสินค้า k ของประเทศ w
	X_w	=	มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศ w
ในที่นี้	k	คือ	มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป
	i	คือ	ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ที่ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป
	w	คือ	ประเทศผู้นำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญ

ซึ่งค่า RCA ที่ได้จะนำไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลกซึ่งมีค่าเท่ากับหนึ่ง ดังนั้นจึงสามารถแปลความหมายของ RCA ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้า RCA_k มากกว่า 1 แสดงว่า ประเทศ i มีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญ เฉพาะอย่างในสินค้า k เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น และประเทศ i มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกสินค้า k ไปยังประเทศ w เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ดังนั้นประเทศ i จึงควรสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสินค้า k เพื่อให้เกิดการขยายตัวในการผลิต เพื่อการส่งออกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ถ้า RCA_k น้อยกว่า 1 แสดงว่าประเทศ i ไม่มีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญ เฉพาะอย่างในสินค้า k เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น และประเทศ i ไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกสินค้า k ไปยังประเทศ w เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ประเทศ i จึงไม่ควรผลิตสินค้า k เพื่อการส่งออกเพราะต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่แข่ง

บทที่ 3

ภาวะการผลิตและการตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย มีวิวัฒนาการมายาวนานจากการผลิตแบบดั้งเดิมเพื่อสนองความต้องการในครัวเรือนมาสู่การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และต่อมาพัฒนาเป็นการผลิตเพื่อส่งออกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ซึ่งอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาฉบับที่ 2 โดยปัจจุบันเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นอันดับที่ 2 นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา นอกจากนี้อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังเป็นแหล่งจ้างแรงงานที่สำคัญของประเทศ และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยในบทนี้จะกล่าวถึงพัฒนาการของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาวะการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทย นโยบายการกีดกันการค้าสิ่งทอปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในปัจจุบัน และนโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยที่ได้มีการกำหนดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ดังมีรายละเอียดดังนี้

พัฒนาการของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทย

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยนั้น มีพัฒนาการมายาวนานตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ซึ่งมีการใช้เส้นใยผ้าทำด้วยกระดูกสัตว์มาตัดเย็บเสื้อผ้า จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งได้มีการนำเข้าเครื่องทอผ้าแบบที่กระตุกจากประเทศจีน แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานปรากฏว่าได้มีการนำจักรเย็บผ้ามาใช้ประกอบการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปตั้งแต่เมื่อใด แต่เมื่อรัฐบาลไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2504 อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยก็เริ่มมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องจากการผลิตเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และต่อมาพัฒนาเป็นการผลิตเพื่อส่งออก ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปอยู่ในข่ายที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) โดยโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปแห่งแรกของไทยที่ได้รับอนุมัติ คือ บริษัทไทยคาร์เม้นท์ เอ็กซ์พอร์ต จำกัด และในปี พ.ศ.

2514 เป็นปีแรกที่ไทยได้ทำข้อตกลงทวิภาคีกับสหรัฐอเมริกา เพื่อจำกัดการส่งออกผ้าฝ้ายบางชนิด และเสื้อชุดนอนสตรีที่ทำด้วยฝ้าย ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) ไทยก็ได้สมัครเข้าเป็นภาคีและทำข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป (MFA) กับสหรัฐอเมริกา โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้เน้นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออกอย่างชัดเจน ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ได้เน้นการกระจายการลงทุนไปสู่ภูมิภาคมากยิ่งขึ้น เนื่องจากไทยเริ่มเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และในระหว่างปี พ.ศ. 2522-2523 ได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 2 ทำให้เกิดเงินเฟ้อสูงขึ้นทั่วโลก และประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำต่างพากันใช้นโยบายการเงินที่เข้มงวด อย่างไรก็ตามในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ไทยยังอยู่ในข้อตกลง MFA กับสหรัฐอเมริกาและประชาคมยุโรป ทำให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกสามารถขยายกำลังการผลิตได้อย่างเต็มที่ อันเป็นผลให้ภาคอุตสาหกรรมโดยรวมขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เน้นส่งเสริมการค้าและการลงทุนโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก และในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ในช่วงนี้ราคาน้ำมันไม่เปลี่ยนแปลงมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง อีกทั้งประเทศในกลุ่มเอเชียนิกส์เริ่มถูกสหรัฐอเมริกาดังข้อจำกัดต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ ทำให้ไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2530 จึงเป็นปีแรกที่เสื้อผ้าสำเร็จรูปทำรายได้ให้กับประเทศมาเป็นอันดับ 1 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) การเจรจา GATT รอบอุรุกวัยที่ยืดเยื้อมากกว่า 7 ปี ได้บรรลุผลสำเร็จในปี พ.ศ. 2536 โดยกำหนดระยะเวลาเปิดเสรีการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปไว้ภายใน 10 ปี โดยเริ่มตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2538 และเปิดการค้าเสรีสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งภาครัฐบาลไทยนั้นได้ตระหนักถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอ จึงได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอในปี พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยเน้นที่การพัฒนาาระบบข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาดทั้งในและต่างประเทศ และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และคำนึงถึงความสมดุลของสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ในปี พ.ศ. 2540 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาขออนุญาตเข้าเครื่องจักร เพื่อทดแทนเครื่องจักรเดิมสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และนอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2541 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังได้ลงนามความร่วมมือกับรัฐบาลญี่ปุ่น ภายใต้โครงการยกระดับเทคโนโลยีการทดสอบและตรวจสอบคุณภาพสิ่งทอไทย โดยญี่ปุ่นให้การสนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาวะการผลิตของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทย

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายของโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่มีการใช้วัตถุดิบคือ ผ้าผืนและด้ายจากอุตสาหกรรมทอผ้าและปั่นด้าย การพิจารณาภาวะการผลิตของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้นสามารถพิจารณาได้จาก จำนวนผู้ผลิต จำนวนแรงงาน จำนวนเครื่องจักร ปริมาณการผลิตและการบริโภค กรรมวิธีการผลิต และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จำนวนโรงงาน

การก่อตั้งโรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่สำคัญ 2 แห่ง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมทำหน้าที่ออกใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ทางด้านคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 ทำให้จำนวนโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยขยายตัวอย่างมากในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2514-2515 เนื่องจากอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในญี่ปุ่นและไต้หวันประสบปัญหาค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้น จึงได้ย้ายฐานการผลิตมาลงทุนในประเทศไทย ด้วยเหตุที่ไทยมีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า การเข้ามาลงทุนหรือร่วมทุนของนักลงทุนจากต่างประเทศในระยะแรกนั้น นักลงทุนส่วนใหญ่มักจะใช้เครื่องจักรเก่าที่ใช้มานานแล้ว แต่ความก้าวหน้าทางวิทยาการในการผลิตก็ช่วยให้สามารถประหยัดแรงงานในการผลิตได้ ไทยจึงสามารถผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตเพิ่มขึ้น

ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 นโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้เร่งรัดให้มีการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยในปี พ.ศ. 2532 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้เพิ่มประเภทของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนเพิ่มเติมอีก 4 ประเภทได้แก่ การผลิตชุดว่ายน้ำ การผลิตบราเซียร์ การผลิตชุดเจ้าสาวในพิธีแต่งงาน และการผลิตชุดสกี ทำให้ในปี พ.ศ. 2534 (ตารางที่ 2) อัตราการขยายตัวยังคงชะลอลงเหลือเพียงร้อยละ 12.97 และมีจำนวนโรงงานทั้งหมด 2,029 แห่ง

ในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประกาศให้การส่งเสริมการลงทุนเฉพาะการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เพื่อกระจายการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกไปสู่ต่างจังหวัดมากขึ้น เนื่องจากโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมักกระจุกตัวอยู่ในเฉพาะเขต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรุงเทพมหานคร ประกอบกับการจำกัดปริมาณการนำเข้าที่เข้มงวด เนื่องจากสหรัฐอเมริกาและประชาคมยุโรปเริ่มนำมามาตรการอื่น ๆ มาใช้ร่วมด้วย อีกทั้งการชะลอคำสั่งซื้อจากตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูประดับล่างซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศนอกซีกดลก มีผลทำให้ในปี พ.ศ. 2539 จำนวนโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีอัตราขยายตัวลดลงร้อยละ -3.90 จากอัตราขยายตัวร้อยละ 7.90 ในปี พ.ศ. 2538 และจำนวนโรงงาน 2,890 แห่ง ลดลงจากปี พ.ศ. 2538 ซึ่งมีจำนวน 3,006 แห่ง

ในปี พ.ศ. 2540 มีโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้รับอนุญาตจดทะเบียนจำนวน 2,856 แห่ง และเริ่มมีอัตราขยายตัวลดลงร้อยละ -1.21 เนื่องจากหลายโรงงานต้องปิดกิจการจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เริ่มตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว

ตารางที่ 2 จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูประหว่าง ปี พ.ศ. 2530-2541

ปี	จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	
	จำนวน (แห่ง)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2530	1,168	18.50
2531	1,350	15.58
2532	1,574	16.69
2533	1,796	14.10
2534	2,029	12.97
2535	2,211	8.97
2536	2,530	14.43
2537	2,787	10.20
2538	3,006	7.90
2539	2,890	-3.90
2540	2,856	-1.21
2541	2,742	-4.06

ที่มา: (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542)

ในปี พ.ศ. 2541 โรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ที่ได้รับอนุญาตจดทะเบียนจำนวน 2,742 แห่ง มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ -4.06 เนื่องจากเศรษฐกิจของไทยยังไม่ฟื้นตัวจากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศค่าเงินบาทลอยตัว ทำให้มีการหยุดชะงักการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอ

จำนวนแรงงาน

การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยเป็นอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการใช้แรงงานมาก จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2530-2538 มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด (ตารางที่ 3) โดยเฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2530-2531 ซึ่งเป็นปีที่อุตสาหกรรมนี้รุ่งเรืองอย่างมาก ทำให้อัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 19.97 ในปี พ.ศ. 2531 อย่างไรก็ตามพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา อัตราการขยายตัวของการจ้างงานในอุตสาหกรรมนี้มีแนวโน้มลดลง และในปี พ.ศ. 2539-2541 มีการปลดคนงานและปิดกิจการลงหลายราย เนื่องจากประสบปัญหาขาดทุนทำให้จำนวนแรงงานลดลงและอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ -1.70 -0.50 -1.00 ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2541 มีจำนวนแรงงานจำนวน 849,570 คน ลดลงจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีแรงงาน 857,800 คน

จำนวนเครื่องจักร

เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญได้แก่ จักรเย็บผ้า ซึ่งส่วนใหญ่นิยมใช้จักรเย็บผ้าชนิดปรับหัวเข็มได้ เพื่อใช้เย็บได้ทั้งผ้าหนาและผ้าบาง โดยการพิจารณาถึงจำนวนจักรเย็บผ้านั้น เป็นการแสดงถึงความสามารถในการผลิตที่จะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้มากน้อยเพียงใด

เมื่อพิจารณาจำนวนจักรเย็บผ้าในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 จำนวนจักรเย็บผ้าเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2534 มีจักรเย็บผ้าจำนวน 732,799 เครื่อง (ตารางที่ 4) เนื่องจากญี่ปุ่นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่แห่งเอเชีย (New Industrialized Countries: NICs) ถูกสหรัฐอเมริกาจำกัดการส่งออก และตัดการให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Generalized System of Preferences) จึงย้ายฐานการผลิตมาสู่ไทยเพิ่มมากขึ้น

ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 จำนวนจักรเย็บผ้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และอัตราการขยายตัวชะลอลงเหลือเพียงร้อยละ 1 ในปี พ.ศ. 2538 และมีจำนวนจักรเย็บผ้า 779,396 เครื่อง

ในปี พ.ศ. 2539 จำนวนจักรเย็บผ้าลดลงเหลือ 773,828 มีอัตราการขยายตัวลดลงเหลือร้อยละ -0.70 ตามตลาดสิ่งทอของโลกที่ซบเซา

ในปี พ.ศ. 2540-2541 พบว่าจำนวนจักรเย็บผ้ายังคงมีจำนวนลดลง มีจำนวนจักรเย็บผ้าทั้งสิ้น 772,128 และ 764,618 เครื่องตามลำดับ และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.09 และ -0.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2541

ปี	จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	
	จำนวน (คน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2530	543,810	13.93
2531	652,400	19.97
2532	687,800	5.43
2533	769,800	11.92
2534	813,400	5.66
2535	827,300	1.71
2536	846,500	2.30
2537	862,500	1.90
2538	877,000	1.70
2539	862,100	-1.70
2540	857,800	-0.50
2541	849,570	-1.00

ที่มา: (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542)

เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่วนใหญ่มักเป็นเครื่องจักรเก่าที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ แม้ว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรมจะกำหนดให้ต้องใช้เครื่องจักรใหม่ และในปี พ.ศ. 2528 กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ยกเว้นให้โรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มที่มีจำนวนจักรเย็บผ้าไม่เกิน 20 เครื่อง ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังคงใช้เครื่องจักรเก่าและขาดการบำรุงรักษา สาเหตุของการนำเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องจักรเก่าจากต่างประเทศของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้น มาจากการที่อุตสาหกรรมไทยขาดแคลนเทคโนโลยีระดับสูง และวัตถุดิบที่จำเป็นสำหรับการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ อีกทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมโลหะและชิ้นส่วนอะไหล่กับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป อย่างไรก็ตามการนำเข้าจักรเย็บผ้าไม่มีข้อจำกัดมากนัก และรัฐบาลได้ลดภาษีนำเข้าลงเหลือเพียงร้อยละ 5 โดยส่วนใหญ่จะมีการนำเข้าจากต่างประเทศ อาทิ ได้หวัน เกาหลีใต้ และ ญี่ปุ่น เป็นต้น คิดเป็นมูลค่าเพิ่มขึ้นโดยตลอด จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ. 2537-2541 จึงมีแนวโน้มการนำเข้าลดลง (ตารางที่ 5) เนื่องจากภาคการผลิตโดยรวมมีอัตราขยายตัวลดลง โดยในปี พ.ศ. 2541 มีการนำเข้าจักรเย็บผ้าราว 58.47 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อัตราขยายตัวร้อยละ -2.81 ลดลงจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีการนำเข้าจักรเย็บผ้ามูลค่า 60.15 ล้านเหรียญสหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ -11.85

ตารางที่ 4 จำนวนจักรเย็บผ้าในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูประหว่างปี พ.ศ. 2530-2541

ปี	จำนวนจักรเย็บผ้าในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป	
	จำนวน (เครื่อง)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2530	385,682	16.84
2531	462,680	19.96
2532	545,842	17.97
2533	636,208	16.56
2534	732,799	15.18
2535	745,343	1.71
2536	764,229	2.53
2537	771,495	0.95
2538	779,396	1.00
2539	773,828	-0.70
2540	772,128	-1.09
2541	764,618	-0.20

ที่มา: (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการนำเข้าจักรเย็บผ้าระหว่างปี พ.ศ. 2537-2541

ปี	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2537	58.32	-24.23
2538	71.75	23.07
2539	68.28	-4.82
2540	60.15	-11.85
2541	58.47	-2.81

ที่มา: (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542)

ปริมาณการผลิตและความต้องการภายในประเทศ

การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยแต่เดิมเป็นการผลิตเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศเป็นหลัก ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2537-2541 สัดส่วนการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในประเทศลดลงเรื่อย ๆ จึงคาดว่าสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกจะเกินกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอนาคต และการขยายการผลิตคงต้องอาศัยตลาดต่างประเทศเป็นหลัก

ในปี พ.ศ. 2541 มีปริมาณการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป 374.30 พันตัน (ตารางที่ 6) มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ -8.44 ลดลงจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีอัตราขยายตัวลดลงเหลือร้อยละ -5.20 และมีปริมาณการผลิต 408.80 พันตัน ส่วนปริมาณความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปในปี พ.ศ. 2541 มีปริมาณความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูป 215.10 พันตัน อัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ -18.65 ลดลงจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ -6.80 และมีปริมาณการบริโภค 264.40 พันตัน

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ ผ้าผืนประมาณร้อยละ 60 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ส่วนแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตนั้นมีสัดส่วนราวร้อยละ 10 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด นอกนั้นเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าวัสดุ และส่วนสูญเสีย (ภาพที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

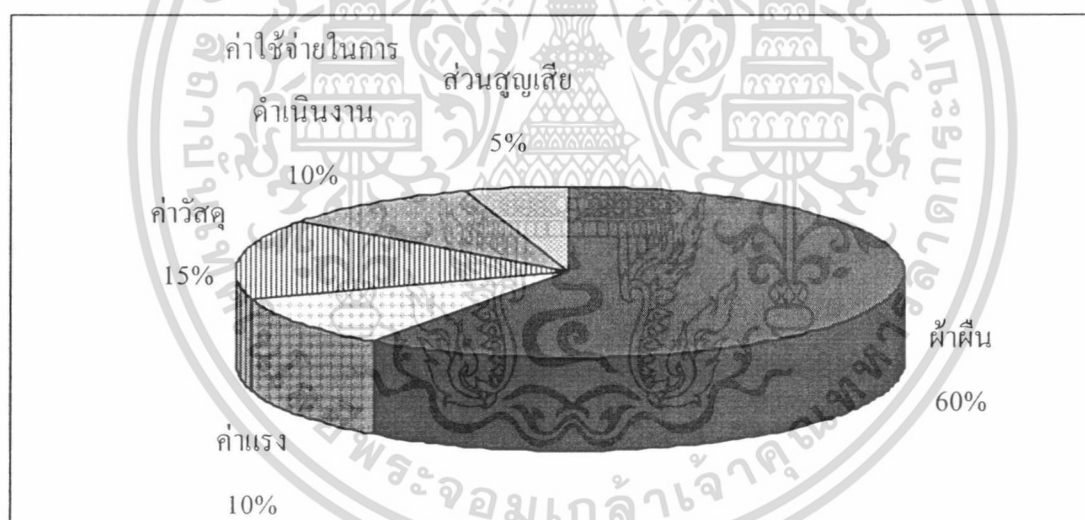
ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

ตารางที่ 6 การผลิตและความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2541

ปี	การผลิต		ความต้องการ	
	ปริมาณ (พันตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	ปริมาณ (พันตัน)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2537	456.90	-	247.80	-
2538	459.30	0.50	247.80	10.90
2539	431.40	-6.12	283.20	3.10
2540	408.80	-5.20	264.40	-6.80
2541	374.30	-8.44	215.10	-18.65

ที่มา: (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542)

ภาพที่ 1 ต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ที่มา: (อมลยา, 2542)

ผ้าฝ้ายจัดเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้นส่วนใหญ่มักนำเข้ามาจากต่างประเทศ อาทิ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และจีน เป็นต้น ในขณะที่ส่วนประกอบอื่น ๆ ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้แก่ ผ้า ยางยืด ด้าย กระจุก ชิป ผ้าลูกไม้ หัวเข็มขัด หมุดติดเสื้อ และคริสตัลประดับเสื้อ เป็นต้น ส่วนใหญ่หาซื้อได้ภายในประเทศ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตเพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำหน่ายภายในประเทศมักจะใช้วัตถุดิบที่ผลิตในประเทศ แต่สำหรับเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตเพื่อส่งออก หรือผลิตตามความต้องการของลูกค้าจะต้องนำเข้าวัสดุส่วนประกอบบางประเภทจากต่างประเทศ เนื่องจากไม่สามารถผลิตในประเทศ หรือผลิตได้แต่มีคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้า

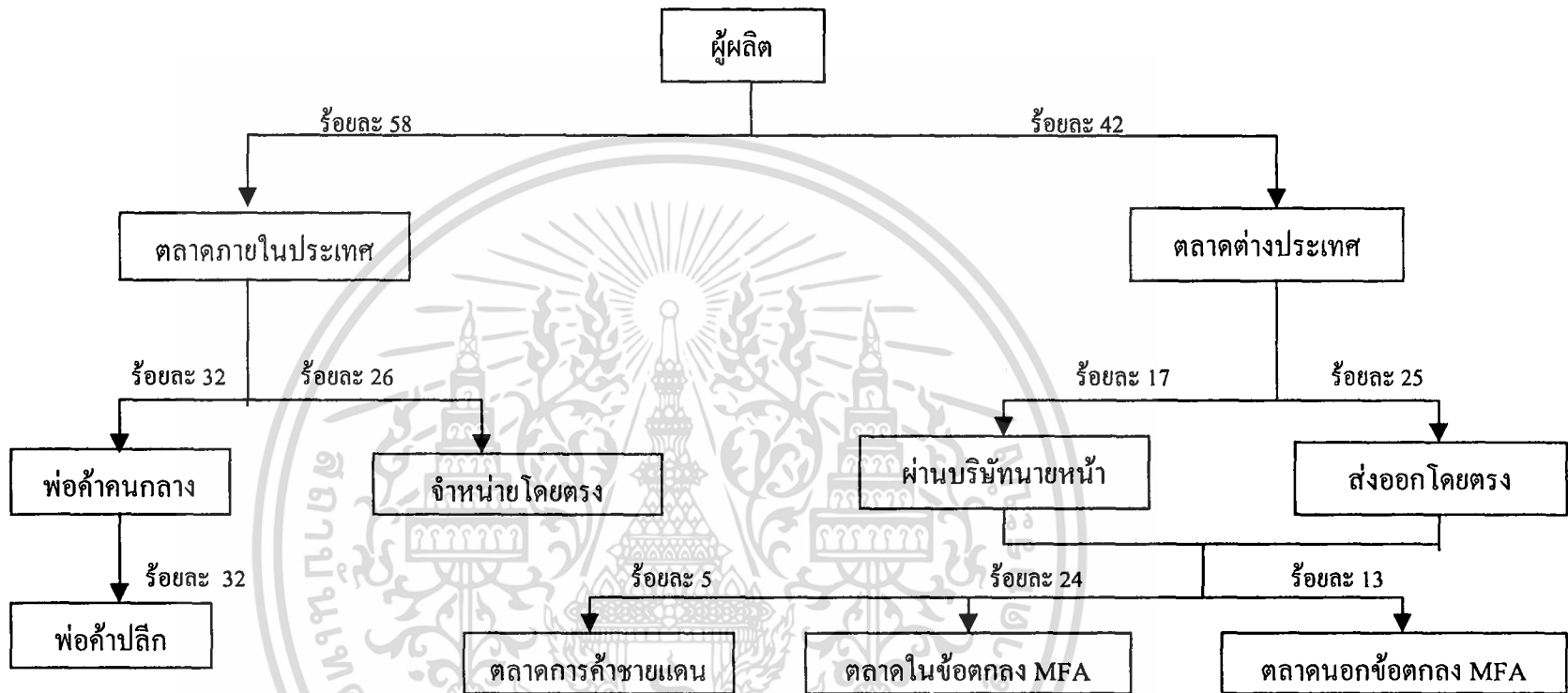
ส่วนแรงงานซึ่งนับเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งนั้นมีความสำคัญในการเกื้อหนุนให้ผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศมีความได้เปรียบคู่แข่งจากต่างประเทศแม้ว่าอัตราค่าจ้างแรงงานของไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ไทยเริ่มสูญเสียความได้เปรียบในด้านปัจจัยแรงงานถ้าหากผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยพัฒนาฝีมือการตัดเย็บและการออกแบบ ก็จะทำให้การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยยังคงขยายตัวได้

ภาวะการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

ภาวะการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยนั้น พิจารณาได้จากวิธีการตลาด อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย และคู่แข่งทางการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในตลาดต่างประเทศ ทำให้ทราบถึงภาวะการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย และทราบถึงปัญหาการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

วิธีการตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ตลาดการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยนั้นสามารถแบ่งได้เป็นสองตลาด คือตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ สำหรับตลาดในประเทศนั้นมีตลาดค้าส่งและค้าปลีกหลักอยู่ที่ ประตูน้ำ ดิเก็บบอยก และตลาดโบ๊เบ๊ โดยผู้ค้ามักจะซื้อสินค้ามาจากตลาดดังกล่าวไปขายปลีก ส่วนตลาดต่างประเทศนั้น สามารถแบ่งได้เป็นสามตลาดประกอบด้วย ตลาดในข้อตกลง MFA รวม 17 ประเทศ (เดิมมี 18 ประเทศ แต่สวีเดนได้ยกเลิกการจำกัดโควตานำเข้าเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2534) ตลาดนอกข้อตกลง MFA และตลาดการค้าชายแดน จากประเภทตลาดข้างต้นและภาพรวมของการกระจายสินค้าไปตามตลาดต่าง ๆ นั้น สามารถแสดงวิถีทางการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้ดังภาพที่ 2 โดยแหล่งผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปของตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ มีดังนี้

ภาพที่ 2 วิธีทางการตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ที่มา: (นฤมล, 2542)

แหล่งผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศ

มีแหล่งจำหน่ายหลักอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ ตลาดประตูน้ำ อาคารอินทรา และอาคารโบหยก กับตลาดโบ๊เบ๊

ตลาดประตูน้ำ อาคารอินทรา และอาคารโบหยก มีร้านค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปในบริเวณดังกล่าวรวมทั้งสิ้นประมาณ 800 ราย ในแต่ละวันจะมียอดขายหมุนเวียนสูงถึงประมาณ 30-50 ล้านบาท เพราะเป็นตลาดขายส่งที่รวมขายปลีกด้วย แหล่งผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้กับบูติกประตูน้ำขณะนี้มียู่ 3 แห่ง ได้แก่ การผลิตในโรงงานของเจ้าของร้านเอง การผลิตโดยผ่านหัวคิวและการส่งไปผลิตยังต่างจังหวัด

ตลาดโบ๊เบ๊เป็นตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในลักษณะเสื้อโหลราคาถูกแหล่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทยในขณะนี้ ในระยะที่ผ่านมาตลาดโบ๊เบ๊มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งในด้านโครงสร้างตลาดและขบวนการผลิต ในด้านโครงสร้างตลาดได้มีการแยกประเภทตลาดออกเป็น 2 ส่วนคือ โบ๊เบ๊เก่า และโบ๊เบ๊ใหม่ สำหรับโบ๊เบ๊เก่านั้นยังคงเป็นแหล่งจำหน่ายเสื้อผ้าโหลราคาถูกและขายส่งปริมาณมากและอาศัยการตัดเย็บแบบไม่ใช้ฝีมือมากนัก ส่วนโบ๊เบ๊ใหม่เริ่มผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าแบบบูติก และส่งออกบ้างในบางส่วนมียอดขายร้อยละ 10 ของตลาดโบ๊เบ๊ทั้งหมด สำหรับแหล่งผลิตที่ป้อนเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้กับตลาดโบ๊เบ๊มียู่ 3 แห่ง ได้แก่ แหล่งผลิตผ่านหัวคิวการผลิตโดยผ่านโรงงานขนาดเล็ก แหล่งผลิตในต่างจังหวัดและชานเมือง

นอกเหนือจากแหล่งจำหน่ายหลัก 2 แห่งข้างต้นแล้ว อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ยังมีแหล่งจำหน่ายที่สำคัญรองลงมาอีก อาทิ ตลาดเสื้อผ้าในภูมิภาค และร้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า สำหรับตลาดเสื้อผ้าในภูมิภาคเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากปัจจุบันมีการย้ายโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังต่างจังหวัดมากขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เนื่องจากมีจำนวนแรงงานเป็นจำนวนมาก ค่าจ้างราคาถูกและได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อีกทั้งความนิยมรับจ้างเย็บเสื้อโหลจากโรงงานในกรุงเทพฯ มีมากขึ้นทำให้แรงงานในภูมิภาคหันมาประกอบอาชีพรับจ้างเย็บผ่านออกฤดูเก็บเกี่ยวซึ่งสามารถป้องกันการค้าขนานมาหางานทำของแรงงานได้อีกทางหนึ่ง แหล่งผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของภูมินาคนี้ส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานขนาดกลางและเล็ก มีทั้งที่ผลิตเพื่อส่งออก ผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการในจังหวัดที่ตั้งและใกล้เคียง และตลาดชายแดน การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในภูมินาคนี้ยังรวมถึงการผลิตเสื้อผ้าพื้นเมืองอีกด้วย อาทิ เสื้อม่อฮ่อม

ร้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าซึ่งเป็นทั้งแหล่งผลิตและจำหน่าย นับได้ว่าเป็นคู่แข่งชั้น โดยตรงกับโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป กลุ่มลูกค้าของร้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ ต้องการเสื้อผ้าที่พอดีรูปร่าง หรือต้องการรูปแบบเสื้อผ้าตามใจชอบ ซึ่งร้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนใหญ่จะจ้างช่างฝีมือไว้ประจำร้าน เพื่อให้ได้เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีรูปแบบและคุณภาพดีตาม ความต้องการของลูกค้าทั้งนี้กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงานเนื่องจากราคาจ้างเย็บต่อชุดจะ สูงกว่าราคาขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั่วไป ในขณะที่ตลาดผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปหลัก อาทิ ประตูน้า โป้เบี จะเน้นไปยังกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ที่มีรูปแบบ การเลือกซื้อตามแฟชั่นที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก และไม่เน้นความประณีตของเสื้อผ้าสำเร็จรูป มากนัก (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2531)

แหล่งผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกไปตลาดต่างประเทศ

แหล่งผลิตเสื้อผ้าทั้งที่เป็นโรงงานจดทะเบียน โดยถูกต้องกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม และโรงงานขนาดเล็กที่ไม่ต้องจดทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม สามารถผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศได้ คือ โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่เป็นกิจการขนาดใหญ่และ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสมาคมผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มไทย จะผลิตเสื้อผ้าคุณภาพดีไปยังตลาด ในข้อตกลง MFA และญี่ปุ่น ในขณะที่โรงงานขนาดกลางและเล็กจะผลิตเสื้อผ้าคุณภาพปานกลาง ก่อนข้างต่ำ ส่งออกไปยังตลาดนอกข้อตกลง MFA อาทิ ตลาดตะวันออกกลาง และยุโรปตะวันออก ซึ่งเป็นตลาดระดับล่างนำเข้าเสื้อผ้าราคาถูกหรือที่เรียกว่า เสื้อโหล ดังนั้นแหล่งจำหน่ายใหญ่ สำหรับตลาดนี้ก็คือ ตลาดโป้เบี ตลาดประตูน้า อาคารไบหยก

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดต่างประเทศนั้นมีหลายวิธี อาทิ โรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่เป็นผู้ส่งออกเอง บริษัทผู้ว่าจ้างในตลาดต่างประเทศเป็นผู้จำหน่ายให้ โดยบริษัทผู้ว่าจ้างจะระบุแบบและวัสดุที่ใช้ในการผลิตมาให้ ชื่อลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้ามาผลิต ทั้งนี้ในกรณีที่ผู้ผลิตในประเทศซื้อลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้าจากต่างประเทศ ผู้ผลิตในประเทศต้อง จ่ายค่าลิขสิทธิ์ต่อหน่วยของสินค้าที่ทำการผลิตและการจำหน่ายต้องเป็นไปตามสัญญาที่ตกลงกับ ผู้ผลิตในต่างประเทศ และบริษัทนายหน้าตัวแทนในต่างประเทศเป็นผู้รับสินค้าไปขายส่งอีกทอดหนึ่ง โดยบวกค่าคอมมิชชั่นประมาณร้อยละ 5 สำหรับผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปรายเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อยมี ประสบการณ์และความรู้ด้านส่งออกมักจะดำเนินการส่งออกโดยผ่านทางนายหน้าภายในประเทศ (นฤมล, 2540)

ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญของไทยมี 3 ตลาด ประกอบด้วย ตลาดในข้อตกลง MFA ซึ่งมี สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป เป็นตลาดหลัก ตลาดนอกข้อตกลง MFA ซึ่งมีญี่ปุ่น เป็นตลาดหลัก ในขณะที่กลุ่มประเทศตะวันออกกลางเป็นอีกตลาดหนึ่งที่มีความสำคัญมากขึ้น ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรต และซาอุดีอาระเบีย และตลาดการค้าชายแดน ซึ่งมีอัตราการขยายตัวไม่แน่นอนนักตามสถานการณ์การค้าชายแดนและนโยบายการค้าระหว่างประเทศ (ภัทรจิต, 2538) ซึ่งตามการศึกษานี้จะกล่าวถึงเฉพาะการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยัง ตลาดในข้อตกลงและนอกข้อตกลง MFA เท่านั้น

มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการขยายตัวโดยเฉลี่ย ในอัตราที่สูงขึ้น โดยในช่วงปี พ.ศ. 2518-2534 มีมูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 7) กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2518 เท่ากับ 41.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จนถึงปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่าส่งออกเท่ากับ 3,466.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีลักษณะการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 17 ปีที่ผ่านมา เท่ากับร้อยละ 32.40 ต่อปี (จากการคำนวณ) หรือมูลค่าการส่งออกปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณ 83 เท่า เมื่อเทียบกับ ปี พ.ศ. 2518 (จากการคำนวณ) ต่อมาในปี พ.ศ. 2535-2539 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง 5 ปีนี้ มีลักษณะลดลง คือ เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 0.90 ต่อปี (จากการคำนวณ) อันเนื่องจากเศรษฐกิจโลกซบเซา ขณะเดียวกันการแข่งขันในตลาดโลกทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น มีประเทศคู่แข่งมากขึ้น อาทิ จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ทำให้อัตราการขยายตัวของการส่งออกของไทยลดต่ำลง อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2541 มูลค่าการส่งออกเท่ากับ 4,925.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการขยายตัวเท่ากับ ร้อยละ 26.82 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออก 3,885.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.60

ตลาดหลักเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย คือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดในข้อตกลง MFA และเป็นประเทศที่นำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากประเทศไทยมากที่สุดประมาณ 1 ใน 3 ของมูลค่า การส่งออกของไทย โดยเป็นสินค้าในตลาดสินค้าระดับกลางมากที่สุด รองลงมาคือ ตลาดสินค้า ระดับบน มูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2541 เพิ่มขึ้นโดยตลอดจากมูลค่า 1,094.84 ล้านดอลลาร์ สหรัฐฯ (ตารางที่ 8) ในปี พ.ศ. 2538 เป็น 2,522.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2541 และอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.30 ในปี พ.ศ. 2538 เป็นร้อยละ 49 ในปี พ.ศ. 2541 คิดเป็นสัดส่วน ถึงร้อยละ 51.2 ของมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งหมดของไทย

รองลงมาได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น มีการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากประเทศไทย รองจาก สหรัฐอเมริกา ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าในตลาดสินค้าระดับกลาง รองลงมาคือ สินค้าตลาด

ระดับบน โดยในปี พ.ศ. 2538 มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น 370.76 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และปี พ.ศ. 2539 มูลค่าเท่ากับ 377.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่อมาในปี พ.ศ. 2540-2541 มูลค่าการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นลดน้อยลงเหลือ 373.17 354.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ อัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ -1.20 และ -5.10 เนื่องจากสภาพการแข่งขันที่รุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะจากประเทศคู่แข่งที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า

ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในอันดับถัดไป คือ กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป ได้แก่ สหราชอาณาจักร เยอรมนี ฝรั่งเศส เบลเยียม เป็นต้น สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าในตลาดสินค้าระดับกลาง รองลงมาคือ สินค้าตลาดระดับบน

คู่แข่งทางการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในตลาดต่างประเทศ

ในอนาคตเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มปรับตัวเข้าสู่ระบบตลาดเสรีมากขึ้น ตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของโลกก็เช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้มีผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกรายใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม รวมถึงประเทศในยุโรปตะวันออก และเอเชียใต้ ซึ่งคาดว่า การแข่งขันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเข้าสู่ระยะการค้าเสรีของสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป จากตารางที่ 9 พบว่าส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลกของกลุ่มนิคส์ คือ ฮองกง เกาหลีใต้ และได้หวันรวมกันแล้วราวร้อยละ 20-30 (จากการคำนวณ) เนื่องมาจากเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ที่ได้รับโควตาส่งออกไปยังตลาดในข้อตกลง MFA ในขณะที่ส่วนแบ่งตลาดของจีนในตลาดโลกนั้นเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากร้อยละ 10.57 ในปี พ.ศ. 2534 เป็นร้อยละ 18.01 ในปี พ.ศ. 2540 ในขณะที่ส่วนแบ่งตลาดของกลุ่มประเทศอาเซียนมีแนวโน้มคงที่และลดลง คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ในขณะที่ไทยก็มีสัดส่วนที่ลดลงเช่นกัน

สำหรับกลุ่มประเทศที่เป็นคู่แข่งทางการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (นฤมล, 2539) คือ

1. ประเทศผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในสหภาพยุโรป ประกอบด้วยประเทศ อิตาลี ฝรั่งเศส และเยอรมัน ประเทศผู้ผลิตส่งออกของยุโรปมีจุดได้เปรียบประเทศไทยในด้านการเป็นผู้นำแฟชั่น และมีเทคนิคการผลิตที่ทันสมัย ทำให้สินค้ามีคุณภาพสูง รวมทั้งระยะเวลาในการส่งมอบที่รวดเร็วกว่า เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งตลาดสำคัญ คือ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา และสามารถรับคำสั่งซื้อที่มีขนาดเล็กได้อีกด้วย

ตารางที่ 7 มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2541

ปี	การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป	
	มูลค่า (ล้านบาทหรือสหรัฐฯ)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)
2518	41.56	22.96
2519	61.24	47.35
2520	66.16	8.03
2521	104.52	57.98
2522	139.12	33.10
2523	191.20	36.86
2524	275.44	44.68
2525	316.16	14.78
2526	351.60	11.21
2527	486.88	38.48
2528	583.84	19.91
2529	806.28	38.11
2530	1,434.20	77.88
2531	1,783.00	24.32
2532	2,304.32	29.24
2533	2,633.00	14.28
2534	3,466.43	31.65
2535	3,470.96	0.13
2536	3,583.76	3.25
2537	4,027.16	12.30
2538	4,080.60	1.30
2539	3,195.00	-21.70
2540	3,885.52	21.60
2541	4,925.32	26.82

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 มูลค่า อัตราการขยายตัวและสัดส่วนของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปตลาดสำคัญ 10 ประเทศแรก ปี พ.ศ. 2538-2541

ตลาด	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)				อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)				สัดส่วน (ร้อยละ)			
	2538	2539	2540	2541	2538	2539	2540	2541	2538	2539	2540	2541
1. สหรัฐอเมริกา	1,094.84	1,176.80	1,693.32	2,522.62	10.30	7.50	43.90	49.00	26.80	36.80	43.60	51.20
2. ญี่ปุ่น	370.76	377.52	373.16	354.22	9.30	-1.80	-1.20	-5.10	9.10	11.80	9.60	7.20
3. สหราชอาณาจักร	111.44	132.04	221.96	221.96	-4.20	18.50	37.10	26.60	2.70	4.10	4.70	4.50
4. เยอรมนี	184.16	166.56	166.56	209.07	-9.70	-9.60	11.10	13.00	4.50	5.20	4.80	4.20
5. ฝรั่งเศส	139.60	124.16	135.36	168.99	-6.50	-11.10	9.00	24.80	3.40	3.90	3.50	3.40
6.เบลเยียม	59.12	56.52	96.72	139.52	54.30	-4.40	71.10	44.20	1.40	1.80	2.50	2.80
7. แคนาดา	64.64	57.52	84.24	122.08	10.00	-11.00	46.40	44.90	1.60	1.80	2.20	2.50
8. ซาอุดีอาระเบีย	279.00	166.84	140.68	130.16	34.60	-40.20	-15.70	-7.50	6.80	5.20	3.60	2.60
9. สหรัฐอาหรับเอมิเรต	409.12	118.56	108.04	108.37	166.40	-71.00	-8.90	0.30	10.00	3.70	2.80	2.20
10. เนเธอร์แลนด์	59.60	66.36	89.84	97.80	0.80	-11.30	35.40	8.80	1.50	2.10	2.30	2.00
รวม 10 ประเทศ	2,772.44	2,443.00	3,087.52	4,074.80	19.60	-11.90	26.40	32.00	67.90	76.50	79.50	82.70
อื่น ๆ	1,308.28	751.96	797.88	850.52	-23.40	-42.50	6.10	6.60	32.10	23.50	20.50	17.30
มูลค่ารวม	4,080.76	3,195.00	3,885.44	4,925.32	241.90	-21.70	21.60	26.80	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ตารางที่ 9 ส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2540 (ร้อยละ)

ประเทศ	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540
สาธารณรัฐประชาชนจีน	10.57	12.81	14.32	17.09	15.28	15.09	18.01
กลุ่มประเทศนิกส์							
ฮ่องกง	15.43	15.40	16.41	15.36	13.53	13.25	13.08
เกาหลีใต้	6.47	5.21	4.88	4.06	3.15	2.54	2.37
ไต้หวัน	3.83	3.16	2.92	2.55	2.07	1.93	1.93
กลุ่มประเทศเอเชียใต้							
อินเดีย	2.24	2.47	2.32	2.49	-	-	-
ปากีสถาน	1.07	1.11	1.23	1.15	1.02	1.13	1.02
บังกลาเทศ	0.71	0.82	-	-	-	-	-
ศรีลังกา	0.94	0.97	1.03	1.14	1.16	1.08	0.93
กลุ่มประเทศอาเซียน							
ไทย	3.15	2.96	3.31	3.21	3.18	2.32	2.13
อินโดนีเซีย	1.92	2.43	2.79	2.38	2.14	2.16	1.64
สิงคโปร์	1.52	1.45	1.26	1.17	0.93	0.84	0.84
มาเลเซีย	1.31	1.48	1.54	1.59	1.44	1.43	1.32

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

2 ประเทศผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในแถบเอเชีย ประกอบด้วย ฮ่องกง ไต้หวัน เกาหลีใต้ จีนและอินเดีย

ฮ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน มีจุดได้เปรียบต่อประเทศไทยในด้านคุณภาพและรูปแบบ เพราะมีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้งความชำนาญในด้านการผลิตและการตลาด ประกอบกับเป็นกลุ่มประเทศหลักที่ได้รับโควตาในประเทศในข้อตกลง MFA ทำให้คาดการณ์ได้ว่า ฮ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน จะยังคงสามารถยึดครองส่วนแบ่งตลาดส่วนใหญ่ของเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลกไว้ได้

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีความได้เปรียบประเทศไทยที่เด่นชัด คือ จีนเป็นประเทศที่มีความพร้อมทั้งในด้านกำลังคนและวัตถุดิบ เช่น ผลผลิตฝ้ายที่มีมากกว่าสหรัฐฯและสหภาพโซเวียต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีความมั่งคั่งในวัตถุดิบไหมและป่านรามิ และสามารถผลิตเส้นใยสังเคราะห์ได้มากเป็นอันดับ 4 ของโลกอีกด้วย อีกทั้งมีจำนวนโรงงานผลิตภัณฑ์สิ่งทอไม่ต่ำกว่า 1,300 โรง มีการจ้างงานประมาณ 8 ล้านคน เป็นต้น และจากการที่จีนได้พยายามพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทออย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการผลิตและส่งออก เพราะนอกจากจีนจะพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ด้วยตนเองแล้ว ยังเปิดรับนักลงทุนจากต่างประเทศให้นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าไปพัฒนาอีกด้วยโดยเฉพาะได้หัวน

3. ประเทศผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอาเซียนประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม

อินโดนีเซียมีข้อได้เปรียบประเทศไทยเป็นอย่างมากในด้านราคา เพราะอัตราค่าแรงงานที่ต่ำกว่าประเทศไทย แต่ด้วยเหตุที่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยพัฒนาาก่อนมีผลทำให้ไทยมีข้อได้เปรียบทางด้านฝีมือและความชำนาญ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้อินโดนีเซียเริ่มมีความสามารถในการส่งออกใกล้เคียงกับไทย เนื่องจากรัฐบาลอินโดนีเซียได้เร่งรัดการขยายการผลิตและการส่งออกเป็นอย่างมากในช่วงปี 3-4 ปีที่ผ่านมา ด้วยการอนุญาตให้มีการตั้งโรงงานเพิ่มขึ้น โดยการให้การส่งเสริมการลงทุนทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้นักลงทุนจากญี่ปุ่น และกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ คือ ฮองกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ต่างเข้าไปลงทุนในอินโดนีเซียกันอย่างมาก เนื่องจากมีปัจจัยเอื้ออำนวยหลายประการ เช่น จำนวนแรงงานที่มีเป็นจำนวนมาก และอัตราค่าจ้างแรงงานถูกกว่าประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน เป็นต้น

มาเลเซียมีอัตราค่าจ้างแรงงานภาคสิ่งทอต่ำกว่าประเทศไทยเล็กน้อย แต่สูงกว่าอินโดนีเซียและเวียดนาม ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมการผลิตส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของมาเลเซีย จะมีความได้เปรียบไทยในด้านต้นทุนการผลิต แต่ประเทศไทยยังมีข้อได้เปรียบในด้านทักษะคุณภาพแรงงาน

สิงคโปร์มีความเสียเปรียบในด้านต้นทุนการผลิต เพราะมีอัตราค่าจ้างแรงงานสูงกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน แต่มีความได้เปรียบในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและความสามารถในการตลาด สิงคโปร์จึงเน้นการผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีคุณภาพสูง และเป็นพ่อค้าคนกลางโดยการส่งออกต่อ (re-export) ผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศอื่น ๆ

เวียดนามหลังจากที่เวียดนามเปิดประเทศ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของเวียดนามก็ได้พัฒนาไปมาก เนื่องจากการส่งเสริมให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุน ประกอบกับอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าประเทศอื่น แต่ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปของเวียดนามไม่เน้นคุณภาพ เนื่องจากเวียดนามเปิดประเทศได้ไม่นานนัก แรงงานจึงยังไม่มีคุณภาพ

ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไทยเริ่มสูญเสียความสามารถด้านการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป มาจากต้นทุนค่าจ้างแรงงานของไทยเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อัตราค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอยู่ในระดับต่ำมาก ยกเว้นกลุ่ม นิกส์ โดยอัตราค่าจ้างแรงงานของไทยสูงกว่าสาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม รวม 3 เท่า (จากการคำนวณ) โดยไทยมีอัตราค่าจ้างแรงงาน 1.41 เหรียญสหรัฐต่อชั่วโมง และจีน อินโดนีเซีย เวียดนาม มีอัตราค่าจ้างแรงงาน 0.48 0.46 0.39 เหรียญสหรัฐต่อชั่วโมงตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 อัตราค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอในปี พ.ศ. 2537 (เหรียญสหรัฐต่อชั่วโมง)

ประเทศ	ค่าจ้าง ¹
สาธารณรัฐประชาชนจีน	0.48
กลุ่มประเทศนิกส์	
ฮ่องกง	4.40
เกาหลีใต้	4.00
ไต้หวัน	5.98
กลุ่มประเทศเอเชียใต้	
อินเดีย	0.58
ปากีสถาน	0.45
บังกลาเทศ	0.26
ศรีลังกา	0.42
กลุ่มประเทศอาเซียน	
ไทย	1.41
อินโดนีเซีย	0.46
สิงคโปร์	3.56
มาเลเซีย	1.18
กลุ่มประเทศอินโดจีน	
เวียดนาม	0.39

หมายเหตุ¹ ค่าจ้างรวมสวัสดิการต่าง ๆ แล้ว

ที่มา: (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายการกีดกันการค้าสิ่งทอ

การกีดกันการค้าสิ่งทอเริ่มมีมาตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2473 โดยสหรัฐอเมริกาได้ขอร้องแกมบังคับให้ญี่ปุ่นจำกัดการส่งออกสิ่งทอโดยสมัครใจ (Voluntary Export Restriction: VER) ในปี พ.ศ. 2476 เนื่องจากอุตสาหกรรมสิ่งทอของสหรัฐอเมริกาประสบความปั่นป่วนด้วยเหตุที่สินค้าสิ่งทอจากญี่ปุ่นเข้าไปแย่งส่วนแบ่งตลาดสินค้าสิ่งทอของผู้ผลิตสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกาจึงริเริ่มมาตรการกีดกันการค้าสิ่งทอ ซึ่งในขั้นแรกจำกัดวงแคบเฉพาะการนำเข้าสิ่งทอประเภทฝ้ายจากญี่ปุ่น ซึ่งในขณะนั้นเป็นเพียงประเทศกำลังพัฒนาเล็ก ๆ ที่ปราศจากอำนาจต่อรอง ต่อมาบางประเทศในยุโรป ได้แก่ อังกฤษ และฝรั่งเศส ก็เริ่มจำกัดการนำเข้าสิ่งทอฝ้ายจากญี่ปุ่นตามแบบสหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามมาตรการกีดกันการค้าสิ่งทอโดยการจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ หรือ VER ได้รับการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ราวปี พ.ศ. 2503 เมื่อญี่ปุ่นจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกภาคีข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) ในปี พ.ศ. 2493 ทำให้ประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลายในขณะนั้น โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงครามและเป็นผู้คุ้มครองความปลอดภัยให้ญี่ปุ่นในฐานะประเทศผู้แพ้สงครามเกรงว่าจะไม่สามารถใช้มาตรการกีดกันการค้าสิ่งทอกับญี่ปุ่นได้ เนื่องจากหลักการห้ามเลือกปฏิบัติถือเป็นหัวใจสำคัญของ GATT ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการทำข้อตกลงทวิภาคี (Bilateral Agreement) ได้ โดยเฉพาะข้อตกลงจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (VER) อันเป็นหัวใจสำคัญของ MFA ซึ่งในปัจจุบันการกีดกันการค้าสิ่งทอที่มีผลต่อการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทยไปตลาดต่างประเทศที่สำคัญ ๆ คือ ข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป และข้อตกลงแกตต์ว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป มีรายละเอียดดังนี้

ข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

สินค้าสิ่งทอเป็นสินค้ายุทธปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งในภาวะสงครามอาจเกิดการขาดแคลนขึ้นได้ ดังนั้นประเทศที่พัฒนาแล้วจึงถือเป็นเหตุผลสำคัญอันดับแรกที่จะคงอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศของตนไว้มิให้ต้องล้มเลิกกิจการโดยสิ้นเชิง ถึงแม้ว่าต้นทุนในการผลิตจะสูงกว่าการนำเข้าก็ตาม เหตุผลอันดับรองก็เพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของแรงงานส่วนหนึ่งของประเทศด้วยเหตุผลดังกล่าวประเทศที่เป็นภาคีของแกตต์ ซึ่งยึดหลักในการค้าเสรีได้ให้ข้อยกเว้นในกรณี

การค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ โดยให้มีการควบคุมการนำเข้าได้ แต่ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อตกลงพิเศษของแกตต์ (Arrangement Regarding International Trade in Textiles)

ดังนั้นในปี พ.ศ. 2516 จึงได้มีการเจรจาระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอ) กับประเทศพัฒนาแล้ว (ซึ่งเป็นผู้นำเข้าสิ่งทอ) เพื่อวางระเบียบเกี่ยวกับการค้าสิ่งทอที่เรียกว่า “ข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป” (MFA) หรือ “ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ” (Arrangement Regarding International Trade in Textiles) โดยชั้นแรกได้ควบคุมแต่สินค้านำเข้าสิ่งทอที่เป็นฝ่ายเท่านั้น ได้ขยายวงกว้างครอบคลุมสิ่งทอที่ผลิตจากเส้นใยต่าง ๆ ยกเว้น ผ้าไหม และป่านปอ โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2517 และหมดอายุลงในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2520 โดยถือได้ว่า MFA เป็นแม่บทในการเจรจาทำข้อตกลงสองฝ่าย เพื่อกำหนดโควตาการนำเข้าระหว่างประเทศผู้นำเข้าและประเทศผู้ส่งออกซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีเมื่อปี พ.ศ. 2519 นอกจากนี้ MFA ยังได้กำหนดให้ตั้งคณะกรรมการตรวจตราสิ่งทอ (Textiles Surveillance Body) ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสิ่งทอรวม 8 ประเทศ เพื่อทำหน้าที่คอยกำกับดูแลการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศให้เป็นไปตามข้อตกลงโดยประเทศอาเซียนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย โดยผู้แทนประเทศสมาชิกอาเซียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้แทนในนามประเทศอาเซียนประเทศละ 1 ปี

ตามข้อตกลง MFA อนุญาตให้มีการทำข้อตกลงแบบทวิภาคีโดยสามารถจำกัดปริมาณการนำเข้า ด้วยการเจรจาหรือด้วยการจำกัดของประเทศผู้นำเข้าแต่ฝ่ายเดียว เพื่อแก้ไขสถานการณ์ความเสียหายต่อตลาดของประเทศผู้นำเข้า จึงเป็นผลให้ประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอต้องนำข้อตกลงที่เรียกว่า “การจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ” (VER) กับประเทศผู้นำเข้าสิ่งทอ ซึ่งประเทศไทยได้ทำข้อตกลงทวิภาคีสิ่งทอกับประเทศผู้นำเข้ารวม 16 ประเทศ ได้แก่ ประเทศประชาคมเศรษฐกิจยุโรปทุกประเทศ (12 ประเทศ) สหรัฐอเมริกา สวีเดน นอร์เวย์ ฟินแลนด์ แคนาดาและออสเตรเลีย

ประเทศไทยเริ่มทำการส่งสินค้านำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกไปยังประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2514 และในปลายปี พ.ศ. 2514 นั้นเอง สหรัฐก็ขอให้ประเทศไทยทำการเจรจាកำหนดปริมาณการนำเข้าสินค้านำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปภายใต้ข้อตกลงระยะยาว (Long Term Arrangement: LTA) เพราะขณะนั้นยังไม่มีข้อตกลง MFA ซึ่งประเทศไทยไม่มีทางเลือกจึงต้องทำข้อตกลงกำหนดปริมาณการส่งออกสินค้านำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นเวลา 5 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา และนับได้ว่าสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศแรกที่ได้ใช้มาตรการกีดกันการนำเข้าสินค้านำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปกับประเทศไทย

จากตารางที่ 11 ข้อตกลง MFA สามารถแบ่งได้เป็น 4 ช่วงเวลาที่ควบคุม ซึ่งนับตั้งแต่เริ่มการบังคับใช้ MFA I มีการขยายวงการกีดกันทางการค้ามากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในด้านของจำนวนประเทศที่อยู่ภายใต้ MFA และปริมาณสินค้าที่อยู่ในข่ายการกีดกันทางการค้า สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกอีกเช่นกันที่ขอทำการเจรจาขอแก้ไขข้อตกลงกำหนดปริมาณการส่งออกกับประเทศไทยทั้ง ๆ ที่ข้อตกลงเดิมที่ทำไว้ยังไม่สิ้นสุด โดยการกีดกันการนำเข้าสินค้าสิ่งทอของไทย ภายใต้การกำหนดปริมาณการนำเข้าซึ่งดำเนินติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ และนอกจากการกีดกันการนำเข้าโดยการกำหนดปริมาณแล้ว สหรัฐอเมริกายังใช้มาตรการอื่นที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถส่งสินค้าสิ่งทอเข้าสหรัฐอเมริกาได้เต็มจำนวนตามข้อตกลงอีกด้วย

ในช่วง MFA II สัญญาทวิภาคีเริ่มมีข้อจำกัดเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาคมยุโรปซึ่งมีปัญหาในการควบคุมปริมาณการนำเข้าในช่วงสัญญา MFA I ในตอนต้น จึงพยายามที่จะจำกัดการนำเข้าให้เข้มงวดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงส่งผลให้ชนิดของสินค้าที่ถูกนำมาคุมเข้าในสัญญาทวิภาคีเพิ่มสูงขึ้นเป็น 190 ชนิด และประเทศผู้นำเข้าได้ละเมิดสัญญาที่ให้ไว้ในกรอบของ MFA เดิม กล่าวคือ มีการลดอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณนำเข้าต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำที่กำหนดไว้ร้อยละ 6 ในส่วนของข้อยืดหยุ่นในการส่งออกที่ได้ถูกยกเลิกไปสำหรับประชาคมยุโรป แต่ยังมีอยู่ในสินค้าบางชนิดสำหรับสหรัฐอเมริกา และการละเมิดสัญญาพหุภาคี MFA ที่เกิดขึ้นเนื่องจากประชาคมยุโรปได้เพิ่มบทเฉพาะกาล (Reasonable Departure) ขึ้นในสัญญาทวิภาคีซึ่งทำให้ประชาคมยุโรปสามารถที่จะละเมิด MFA ที่เป็นสัญญาพหุภาคีได้ นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มการกีดกันมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำเข้าสิ่งทอบางชนิดที่เคยส่งออกน้อยกว่าโควตาโดยรวมและเพื่อไม่ให้เกิดการส่งออกของประเทศผู้ส่งออกขยายตัวเร็วเกินไป โดยที่ประเทศผู้นำเข้าสามารถที่จะเรียกผู้ส่งออกมาตักเตือนและอาจทำสัญญาจำกัดการส่งออกใหม่ เพื่อไม่ให้อัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกสูงเกินไป

ในช่วง MFA III การจำกัดการส่งออกที่ทวีความรุนแรงขึ้นไปอีก โดยที่อัตราการเจริญเติบโตของสินค้าที่ประเทศผู้ส่งออกได้ถูกจำกัดจนแทบจะไม่มีอัตราการเจริญเติบโตเลย นั่นก็คือ โกลด์ร้อยละ 0 และมีการเพิ่มบทเฉพาะกาลขึ้น ในช่วงนี้ชนิดของเส้นใยที่จะต้องถูกจำกัดการค้าได้ขยายวงกว้างเพิ่มขึ้นโดยรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำจากขนสัตว์และเส้นใยประดิษฐ์ ให้สินค้าที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 300 ชนิด สำหรับประชาคมยุโรป และ 650 ชนิดสำหรับสหรัฐอเมริกา ในส่วนของสหรัฐอเมริกาในช่วงนี้ยังมีความพยายามที่จะจำกัดการนำเข้ามากกว่านี้ โดยมีการเสนอกฎหมายที่เรียกว่า เจนคินส์ บิลส์ (Jenkins Bills) แต่ถูกยับยั้งโดยประธานาธิบดีเรแกน

สำหรับ MFA IV ในประชาคมยุโรปมีการผ่อนคลายน้อยลง โดยที่มีการนำเอาข้อยืดหยุ่นในการส่งออกกลับมาใช้ แต่การเพิ่มขึ้นของโควตานำเข้าสำหรับสินค้าแต่ละชนิดลดลง

สำหรับสหรัฐอเมริกา เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าสิ่งทอจากประเทศกำลังพัฒนาสูงขึ้นในช่วงก่อน MFA IV เนื่องจากเงินดอลลาร์สหรัฐมีค่าสูงเกินความเป็นจริง สหรัฐอเมริกาจึงได้เพิ่มใหม่เข้าไปในชนิดของเส้นใยที่อยู่ในข่ายการจำกัดการนำเข้า

ตารางที่ 11 รายละเอียดของข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ข้อตกลง	ช่วงเวลาที่ควบคุม	รวมระยะเวลา	รายการสินค้าที่ควบคุม	อัตราเพิ่มของโควตาในแต่ละปี
STA	1 ต.ค. พ.ศ. 2504-30 ก.ย. พ.ศ. 2505	1 ปี	สิ่งทอฝ้าย	-
LTA	1 ต.ค. พ.ศ. 2505-31 ธ.ค. พ.ศ. 2516	11 ปี 3 เดือน	สิ่งทอฝ้ายกับฝ้าย 50%	น้อยกว่าร้อยละ 5
MFA I	1 ม.ค. พ.ศ. 2517-31 ธ.ค. พ.ศ. 2520	4 ปี	สิ่งทอฝ้าย ขนสัตว์ และเส้นใยประดิษฐ์	น้อยกว่าร้อยละ 6
MFA II	1 ม.ค. พ.ศ. 2521-31 ธ.ค. พ.ศ. 2524	4 ปี	เหมือน MFA I	ร้อยละ 0.5-1.0
MFA III	1 ม.ค. พ.ศ. 2526-31 ธ.ค. พ.ศ. 2528 และยืดหยุ่นให้อีก 1 ปี จนถึง 31 ก.ค. พ.ศ. 2529	4 ปี 7 เดือน	เหมือน MFA II	ร้อยละ 0.001-6
MFA IV	1 ส.ค. พ.ศ. 2529-31 ธ.ค. พ.ศ. 2534 และยืดหยุ่นให้อีก 3 ปี 6 เดือน จนถึง 31 ธ.ค. พ.ศ. 2537	5 ปี	เหมือน MFA I แต่ สหรัฐฯเสนอให้ขยายการควบคุมโดยรวม ลินิน ป่าน รัมมี่ และไหมผสมด้วย	ร้อยละ 0.001-7

ที่มา: (ศุภช, 2539)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลกระทบของ MFA ที่มีต่อประเทศไทย

ถึงแม้ว่า MFA จะเป็นข้อกีดกันทางการค้าและจำกัดการส่งออกสินค้าสิ่งทอของประเทศกำลังพัฒนาแต่ MFA ก็ให้ผลดีแก่ประเทศผู้ส่งออกบางประเทศ เนื่องจาก MFA เปิดโอกาสให้ประเทศที่ยังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ สามารถส่งออกและแข่งขันกับประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงได้ ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันได้รับประโยชน์จาก MFA ในช่วงเริ่มแรกของการส่งออกสินค้าสิ่งทอ เช่น ในช่วงปี พ.ศ. 2518 โดย MFA มีผลในการจำกัดปริมาณการส่งออกจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกง ทำให้ไทยสามารถส่งออกไปยังตลาด MFA ได้ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ผลิตสิ่งทอรายเล็กเมื่อเทียบกับผู้ผลิตสิ่งทอรายใหญ่ เช่น ฮ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน จึงได้รับผลประโยชน์จากการจำกัดตลาดสิ่งทอของประเทศพัฒนาแล้ว เพราะผู้ส่งออกรายใหญ่ถูกจำกัดการนำเข้าเข็มงวดมากกว่าผู้ส่งออกรายเล็ก และโดยที่การเจรจาทำข้อตกลงสองฝ่ายนี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ของ MFA ซึ่งใช้เป็นแม่บทในการเจรจา ซึ่งหากไม่มี MFA แล้ว ประเทศไทยจะเสียประโยชน์อย่างมาก เพราะประเทศผู้นำเข้าจะหันไปใช้ระบบการควบคุมแบบโควต้าทั่วโลก ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้บริโภคหันไปซื้อกับประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ เช่น ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน ซึ่งมีกลยุทธ์ในด้านการตลาด และได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อมาเป็นเวลานานและในที่สุดก็จะมีโควต้าเหลือสำหรับประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทยในระยะหลังนี้ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยที่เกิดขึ้นทั่วโลก การขาดดุลของประเทศพัฒนาแล้วและสถานการณ์ระหว่างประเทศ จนเป็นเหตุให้การกีดกันทางการค้าของประเทศพัฒนาแล้วทวีความเข้มงวดขึ้นตามลำดับ

ประเทศที่เริ่มจะมีความสามารถในการแข่งขันนั้นจะประสบปัญหาจาก MFA มากกว่าประเทศที่เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อยู่เดิมในการขยายการส่งออก เนื่องจากฐานของโควต้าที่ได้รับนั้นต่ำเพราะการจัดสรรโควตานั้นมีฐานมาจากประวัติการส่งออกเดิม แสดงให้เห็นถึงโควต้าการส่งออกที่ประเทศผู้ส่งออกต่าง ๆ ได้รับว่า ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย ได้แก่ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกง ได้รับโควต้าเกือบครึ่งหนึ่งของโควต้าที่ได้รับทั้งหมด ส่วนที่เหลือครึ่งหนึ่งแบ่งกันระหว่างประเทศสมาชิกต่าง ๆ กว่า 30 ประเทศ โดยเฉพาะสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยในปี พ.ศ. 2537 กลุ่ม NICs ได้สัดส่วนโควต้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และแคนาดา เท่ากับ 41.5 35.6 และ 42.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

สำหรับประเทศไทยได้รับสัดส่วนโควต้าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และแคนาดา เท่ากับร้อยละ 3.9 3.3 และ 4.2 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศอาเซียนโดยรวมได้สัดส่วนโควต้าเท่ากับร้อยละ 22.3 14.5 และ 18.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 การจัดสรรโควตาให้แก่ประเทศสมาชิก MFA ของประเทศผู้นำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญในปี พ.ศ. 2537 (ร้อยละ)

ประเทศผู้ส่งออก	ประเทศผู้นำเข้า		
	สหรัฐอเมริกา	สหภาพยุโรป	แคนาดา
กลุ่มประเทศอาเซียน			
อินโดนีเซีย	4.41	2.94	4.37
มาเลเซีย	2.98	1.92	3.88
ฟิลิปปินส์	7.95	4.09	4.03
สิงคโปร์	3.27	2.44	2.40
ไทย	3.95	3.31	4.23
กลุ่มประเทศเอเชียอื่น ๆ			
ฮ่องกง	17.02	18.66	13.26
เกาหลีใต้	11.21	11.03	14.37
ไต้หวัน	13.35	6.08	14.64
ประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย			
สาธารณรัฐประชาชนจีน	13.49	30.05	21.24
อินเดีย	3.06	7.80	2.29
ปากีสถาน	2.23	5.98	4.21
ประเทศในละตินอเมริกา			
บราซิล	1.07	1.12	0.58
เม็กซิโก	0.33	0.06	0.01
อาร์เจนตินา	0.09	0.04	0.05

ที่มา: (นฤมล, 2539)

ปัจจุบันถึงแม้ว่าประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) มีความได้เปรียบในการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานลดลงกว่าแต่ก่อนมาก เนื่องจากอัตราค่าจ้างแรงงานในประเทศเหล่านี้สูง และค่าเงินของประเทศเหล่านี้แข็งตัวขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังได้รับการจัดสรรโควตาส่งออกค่อนข้างสูง ทำให้ประเทศที่กำลังจะเป็นผู้ส่งออกสำคัญต่อไปหรือประเทศที่เริ่มจะมีความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาทิเช่น ประเทศไทย จีน และอินโดนีเซีย ไม่สามารถขยายตัวได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดที่มีโควต้าซึ่งมักจะเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศเหล่านี้ ดังนั้นเมื่อมีการใช้โควต้าเต็มแล้ว จึงต้องกระจายการส่งออกไปยังตลาดนอกโควต้ามามากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปัจจุบันปริมาณการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังตลาดนอกโควตานั้นสูงกว่าตลาดที่มีโควต้า

ดังนั้น MFA ไม่เพียงแต่จะทำให้การส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยมีน้อยกว่าที่ควรเท่านั้น หากยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อีกด้วย ทั้งนี้เพราะเหตุว่าสิ่งทอเป็นสินค้าเริ่มต้น ในการที่ประเทศไทยจะก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมต่อไป การจำกัดการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปทำให้การขยายตัวในการจ้างงานของไทยไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อถึงการขยายตัวของรายได้ของคนในประเทศ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย นอกจากนี้การจัดสรรทรัพยากรในประเทศก็ถูกบิดเบือนไป ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถกระจายตลาดการส่งออกไปสู่ตลาดนอกโควต้าได้ก็ตาม

ข้อตกลง แยกตัวด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

จากผลการเจรจา GATT รอบอุรุกวัยซึ่งสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ได้มีองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ขึ้นแทน GATT และประเทศสมาชิกตกลงที่จะนำสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปกลับเข้ามาอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของ GATT โดยถือเป็นความตกลงว่าด้วยสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป (Agreement on textile and Clothing: ATC) เพื่อให้การค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของโลกดำเนินไปอย่างเสรี การนำมาสู่การดำเนินการค้าเสรีจะมีการดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยทยอยนำสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปกลับเข้าสู่ภายใต้ GATT ภายในระยะเวลาปรับตัว 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2547 และหลังจากปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป การค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของโลกจะดำเนินไปโดยเสรีไม่มีระบบโควต้าอีกต่อไป

การเปิดเสรีที่ทยอยนำสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปกลับเข้ามาอยู่ภายใต้ข้อตกลง GATT นั้นเป็นขบวนการที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน ถึงแม้ว่าประเทศผู้นำเข้าจะทยอยนำสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปเข้าสู่ระบบการค้าเสรีก็ตาม แต่ในระหว่างระยะเวลาการปรับตัวประเทศผู้นำเข้าสามารถที่จะใช้มาตรการคุ้มครองเพื่อควบคุมปริมาณการนำเข้าได้ หากประเทศผู้นำเข้าเห็นว่าจะมีการขยายตัวของการนำเข้าสูงจนเกินไป สำหรับความตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป (ATC) นี้สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้ (อาพิศย์, 2540)

1. ระยะเวลาการปรับเปลี่ยนสิ่งทอกลับคืนสู่เกณฑ์ (transitional period) ให้มีระยะเวลาการปรับเปลี่ยน 10 ปี โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538-2547 หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การค้าสิ่งทอของโลกจะกลับคืนสู่เกณฑ์โดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ภายใน 60 วันนับตั้งแต่ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีผลบังคับใช้ ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งไปยังคณะกรรมการตรวจสอบกำกับดูแลสิ่งทอ (Textile Monitoring Body: TMB) เกี่ยวกับการควบคุมปริมาณโควต้าที่ใช้อยู่ในข้อตกลงสิ่งทอสองฝ่าย (Bilateral Textile Agreement)

2. สินค้าภายใต้ข้อตกลงครอบคลุมหมวดสินค้าสิ่งทอ 4 ประเภทด้วยกัน คือ เส้นด้าย รวมทั้งผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์สิ่งทอสำเร็จรูป ทั้งนี้สินค้าสิ่งทอดังกล่าวประกอบด้วยรายการสินค้าตามพิกัดระบบ Harmonized System โดยสินค้าที่ได้รับการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้ข้อตกลง ได้แก่ สินค้าหัตถกรรม หรือผ้าผืนด้วยมือ หรืออุตสาหกรรมและหัตถกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มพื้นเมือง ถุง กระสอบป่าน ปอ หรือพรมที่ทำจากป่าน ปอ ที่มีประวัติการค้าระหว่างประเทศ ก่อนปี พ.ศ. 2525 และสินค้าจากไหมแท้

3. สินค้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต้า ณ วัน เริ่มต้นที่ข้อตกลงการค้าสิ่งทอเกณฑ์มีผลบังคับใช้สินค้าที่จะอยู่ภายใต้การควบคุมโควต้า คือ

3.1. สินค้าสิ่งทอรายการที่อยู่ภายใต้โควต้าข้อตกลงสิ่งทอสองฝ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2537 จะถูกควบคุมโควต้าต่อไปตลอดอายุของข้อตกลงการค้าสิ่งทอ (10 ปี) โดยมีอัตราขยายตามขั้นตอนการปลดปล่อยโดยวิธีอัตราเพิ่ม (growth factor) หรืออาจถูกปลดปล่อยเสรีก่อน 10 ปี ตามขั้นตอนตามวิธีพิจารณาสัดส่วนการนำเข้ารวมของแต่ละประเทศ (integration)

3.2. สินค้าสิ่งทอรายการที่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต้าโดยมาตรการฝ่ายเดียวใด ๆ ภายใต้มาตรา 3 ของข้อตกลง MFA ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2537 จะยังคงถูกควบคุมต่อไป แต่จะควบคุมได้อย่างมากเพียง 12 เดือนเท่านั้น หลังจากนั้นก็จะสิ้นสุดลงและเริ่มต้นอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของข้อตกลงการค้าสิ่งทอต่อไป โดยสินค้ารายการดังกล่าวอาจถูกควบคุมโควต้าอีกได้ภายใต้มาตรา 6 ของข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของเกณฑ์¹ ภายในระยะเวลา 10 ปี จนกระทั่งสินค้านั้นถูกปลดปล่อยสิ่งทอเสรีตามขั้นตอนของข้อตกลงการค้าสิ่งทอเช่นเดียวกัน

4. การปลดปล่อยสิ่งทอเสรี (liberalization) ภายใน 10 ปี (ตารางที่ 13) การปลดปล่อยสิ่งทอกลับคืนสู่เกณฑ์ จะกระทำไปพร้อม ๆ กัน 2 ทาง คือ

4.1. การปลดปล่อยสิ่งทอโดยวิธีอัตราเพิ่มนี้ จะใช้เฉพาะกับรายการสินค้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต้าเท่านั้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

¹ ควบคุมเพื่อคุ้มครองหรือปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ เช่น จากการทุ่มตลาด ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก อันเป็นกลไกที่เรียกว่า “มาตรการคุ้มกันชั่วคราว”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นแรก ตั้งแต่วันที่ที่มีผลบังคับใช้ถึงเดือนที่ 36 (3 ปี) ให้เพิ่มอัตราเพิ่มต่อปีจากอัตราเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2527 ร้อยละ 16

ขั้นสอง เดือนที่ 37 ถึงเดือนที่ 84 (4 ปี) ให้เพิ่มอัตราเพิ่มต่อปี จากอัตราเพิ่มในขั้นแรก ร้อยละ 25

ขั้นสาม เดือนที่ 85 ถึงเดือนที่ 120 (3 ปี) ให้เพิ่มอัตราเพิ่มต่อปี จากอัตราเพิ่มในขั้นสอง ร้อยละ 27

4.2. การปลดปล่อยสิ่งทอโดยวิธีพิจารณาสัดส่วนการนำเข้ารวมของแต่ละประเทศ จะครอบคลุมสินค้าสิ่งทอทุกรายการ ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้การควบคุมโควต้าหรือไม่ก็ตาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

วิธีที่ 1 ทันทีที่ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป มีผลบังคับใช้ประเทศผู้นำเข้าจะต้องเลือกรายการสินค้าสิ่งทอตามรายการรหัสศุลกากร ในหมวดสินค้าทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ เส้นด้ายผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์สิ่งทอสำเร็จรูป โดยกลับสู่เกณฑ์ตั้งแต่วันที่แรกของผลบังคับใช้ถึงเดือนที่ 36 (3 ปี) ในอัตราร้อยละ 16 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมดของประเทศผู้นำเข้านั้น ในปี พ.ศ. 2535 เป็นพื้นฐาน

วิธีที่ 2 สำหรับรายการสินค้าที่เหลือจากข้อ 4.1 จะต้องกลับสู่เกณฑ์ตามขั้นตอนคือขั้นแรก เดือนที่ 37 ถึงเดือนที่ 84 (4 ปี) ให้กลับเข้าสู่เกณฑ์ร้อยละ 17 ของปริมาณนำเข้าในปี พ.ศ. 2533

ขั้นสอง เดือนที่ 85 ถึงเดือนที่ 120 (3 ปี) ให้กลับเข้าสู่เกณฑ์ ร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2533

ขั้นสาม นับตั้งแต่เดือนที่ 121 สิ่งทอทั้งหมดจะกลับสู่เกณฑ์ และยกเลิกการควบคุมโควต้าโดยสิ้นเชิง

5. คณะกรรมการตรวจสอบกำกับดูแลสิ่งทอ (TMB) คณะกรรมการผู้ตรวจสอบกำกับดูแลสิ่งทอ มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติของประเทศสมาชิกให้เป็นไปตามเงื่อนไขและพันธกรณี ภายใต้ข้อตกลงการค้าสิ่งทอในกรณีที่ประเทศสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้ประเทศใดประเทศหนึ่งสามารถเรียกร้องได้ TMB จะพิจารณาปัญหาดังกล่าว ซึ่งถือว่ากระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของตน ภายใต้ข้อตกลงการค้าสิ่งทอ โดย TMB จะพิจารณาปัญหาดังกล่าวและให้ข้อเสนอแนะภายใน 30 วัน โดยประเทศสมาชิกจะต้องทำตามข้อเสนอแนะของ TMB และในกรณีที่ไม่สามารถรับข้อเสนอแนะดังกล่าวของ TMB ได้ ประเทศที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ จะต้องแจ้งเหตุผลดังกล่าวเพิ่มเติมและจะให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมอีกครั้งแก่ประเทศคู่กรณี ซึ่งหากยังไม่สามารถตกลงกันได้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถนำเรื่องยื่นต่อไปยังคณะกรรมการพิจารณาข้อพิพาท (Dispute Settlement Body)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6 มาตรการป้องกัน ภายในระยะเวลา 10 ปี ประเทศผู้นำเข้าสามารถใช้มาตรการป้องกัน เรียกเจรจา เพื่อควบคุมปริมาณการนำเข้ารายการใหม่ได้โดยใช้ข้ออ้างว่าสินค้าสิ่งทอรายการนั้น มีการนำเข้าก่อให้เกิดผลกระทบต่อตลาดภายในประเทศตนเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 13 ขั้นตอนการเปิดเสรีการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มภายในระยะเวลาปรับตัว ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2547

ขั้นตอน	ช่วงเวลา	อัตราเพิ่ม	สัดส่วนการนำเข้า (ใช้ปี พ.ศ. 2533 เป็นปีฐาน)
1	1 ม.ค. พ.ศ. 2538-31 ธ.ค. พ.ศ. 2540 หรือ เดือนที่ 1-36 (3 ปี)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 ของอัตรา เพิ่มในปี พ.ศ. 2537	ร้อยละ 16 ของปริมาณการ นำเข้าของผู้นำเข้าในปี พ.ศ. 2533
2	1 ม.ค. พ.ศ. 2541-31 ธ.ค. พ.ศ. 2543 หรือ เดือนที่ 37-84 (4 ปี)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ของอัตรา เพิ่มในช่วงแรก	ร้อยละ 17 ของปริมาณการ นำเข้าของผู้นำเข้าในปี พ.ศ. 2533
3	1 ม.ค. พ.ศ. 2544-31 ธ.ค. พ.ศ. 2547 หรือ เดือนที่ 85-120 (3 ปี)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 27 ของอัตราเพิ่มในช่วงที่สอง	ร้อยละ 18 ของปริมาณการ นำเข้าของผู้นำเข้าในปี พ.ศ. 2533
4	ตั้งแต่ 1 ม.ค. พ.ศ. 2548 หรือ เดือนที่ 121 เป็นต้นไป	เปิดเสรี	เปิดเสรี

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ผลการเจรจา GATT รอบอุรุกวัย

ก่อนที่สินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปทุกชนิดจะถูกนำกลับเข้ามาสู่ GATT ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ในปี พ.ศ. 2548 นั้น ในช่วงระยะเวลาปรับตัว 10 ปี จะมีการแข่งขันที่ไม่รุนแรงนัก ทั้งนี้เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีการจำกัดปริมาณการนำเข้าอยู่ แต่มีข้อแตกต่างจากการจำกัดการนำเข้าเดิมตรงที่มีการกำหนดอัตราเพิ่มของปริมาณนำเข้าที่ชัดเจน หากพิจารณาจากส่วนแบ่งของปริมาณนำเข้ารวมแล้ว ส่วนแบ่งปริมาณนำเข้าของประเทศไทยในตลาดที่มีการจำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริมาณนำเข้าไม่เพิ่มมากขึ้นเท่าใดนัก และปริมาณนำเข้าเพิ่มขึ้นตามข้อตกลงนั้น ไม่อยู่ในอัตราที่เพิ่มขึ้นมากพอที่จะทำให้เกิดภาวะการค้าเสรีก่อนกำหนดเวลาหรือก่อนปี พ.ศ. 2548 ถึงแม้ว่าจะกำหนดสัดส่วนในการนำเข้าสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ เข้ามาเป็น 3 ระยะเวลา ในช่วงของการปรับตัวซึ่งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เนื่องจากมาตรการพิจารณาสินค้าเข้าสู่ระบบเกดต์ในแต่ละขั้นตอนนี้มีส่วนน้อยมาก ซึ่งรวม 3 ขั้นตอนนี้มีเพียงร้อยละ 51 ของยอดนำเข้ารวมในปี พ.ศ. 2533 เท่านั้น ทำให้มีสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่วนที่เหลือในช่วงปีสุดท้ายที่จะต้องปลดปล่อยให้เสรีทั้งหมดถึงร้อยละ 49 (นฤมล, 2540) ซึ่งประเทศผู้นำเข้าสิ่งทออาจใช้เป็นข้ออ้างให้ยืดอายุข้อตกลง GATT ออกไปอีก นอกจากนี้ประเทศผู้นำเข้าอาจเลือกรายการสินค้าที่ไม่มีความสำคัญต่อตนเองและไม่อยู่ภายใต้การควบคุมโควต้าเข้าสู่ระบบเสรีก่อน อันจะทำให้ประเทศผู้ส่งออกไม่ได้รับผลประโยชน์มากนัก

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บทเฉพาะกาลที่เรียกว่า “มาตรการป้องกัน” ซึ่งในข้อกำหนดนั้นระบุว่า หากประเทศผู้นำเข้ามีปัญหาในการนำเข้าจากประเทศผู้ส่งออกประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป อันเนื่องมาจากข้อตกลงในช่วงการปรับตัว ประเทศนำเข้าสามารถที่จะดำเนินการฝ่ายเดียวที่จะจำกัดปริมาณการนำเข้าได้ โดยไม่ต้องเจรจากับประเทศผู้ส่งออก ตราบใดที่มีการกำหนดอัตราเพิ่มปริมาณการนำเข้า และการจำกัดปริมาณการนำเข้าดังกล่าว ประเทศผู้ส่งออกจะเป็นผู้จัดสรรโควต้าเอง ซึ่งหมายถึงว่า ประเทศนำเข้านั้นยังได้รับค่าเช่าทางเศรษฐกิจอยู่ โดยที่ประเทศนำเข้าสามารถจำกัดปริมาณนำเข้าทำได้ตลอดช่วงระยะเวลาปรับตัว 10 ปี (ถึงปี พ.ศ. 2547)

โดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าสภาพการแข่งขันของสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดโลกจะเริ่มมีความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป ในกรณีของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยนั้น ในช่วงการปรับตัวเป็นเวลา 10 ปี นั้นคงจะยังสามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ แต่ในระยะยาวความสามารถในการแข่งขันเริ่มจะลดลง ทั้งนี้เพราะค่าจ้างแรงงานในประเทศสูงขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์นั้นถึงแม้ว่าค่าจ้างแรงงานจะเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่หากแรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้นด้วย (กรณีที่ค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงาน) ประเทศไทยก็ยังคงสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

การนำเข้าเทคโนโลยีมาใช้ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้นเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการลดการสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการผลิตมากกว่าที่จะเป็นการนำเครื่องจักรมาทดแทนแรงงานที่ใช้ในสายการผลิต การจ้างงานจึงยังคงเป็นหลักในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดนี้อยู่ ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จึงเป็นตัวประกอบที่จะรักษาความสามารถในการแข่งขันของ

อุตสาหกรรมนี้โดยให้มีการเพิ่มมูลค่าสินค้าจากการผลิตสินค้าที่มีความยากในการตัดเย็บมากขึ้น และการส่งเสริมให้มีการออกแบบ ซึ่งจะมีส่วนช่วยรักษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้ (ศุภช, 2539)

ปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

จากการศึกษาภาวะการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ทำให้ทราบปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย สามารถแบ่งได้เป็นปัญหาการผลิต และปัญหาการตลาด มีรายละเอียดดังนี้

ปัญหาการผลิต

1. ด้านต้นทุนการผลิตได้แก่ ผ้าผืนซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ยังต้องนำเข้าจากต่างประเทศ อาทิ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และจีนเป็นต้น โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตเพื่อส่งออกหรือผลิตตามความต้องการของลูกค้า นอกจากต้องนำเข้าผ้าผืนแล้ว ยังต้องนำเข้าวัสดุส่วนประกอบ อาทิ กระจุก หัวเข็มขัด หมุดติดเสื้อ ฯลฯ จากต่างประเทศอีกด้วย และยังมีปัญหาในเรื่องของค่าจ้างแรงงานที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มสูงขึ้นด้วย

2. การกระชุกตัวของโรงงานและแรงงาน ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคม ความขัดแย้งระหว่างประชาชนหรือชุมชนกับโรงงาน ซึ่งมีผลกระทบต่อแรงงานโดยตรงทั้งด้านจิตใจ สุขอนามัยและประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งยังทำให้ต้นทุนการผลิต เช่น ค่าจ้างแรงงานและค่าขนส่งสูงตามไปด้วย ปัญหานี้จึงควรได้รับการแก้ไข แม้จะได้มีแนวคิดในการย้ายฐานการผลิตจากเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลไปสู่ภูมิภาคแล้ว ก็ยังไม่ปรากฏผลในทางปฏิบัติที่รวดเร็วและกว้างขวางเพียงพอ

3. ด้านบุคลากรและเทคโนโลยีการผลิต แม้ว่าในปัจจุบันจะมีความพยายามนำเครื่องจักร อุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้ในการผลิต เพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกนั้น แต่ก็ยังมีปัญหาในเรื่องการสรรหาและพัฒนาบุคลากรขึ้นมารองรับในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ดังกล่าว และปัญหามูลค่าที่มิได้อยู่แล้วขาดคุณภาพซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

4. ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่มีการพัฒนาในรูปแบบ มาตรฐาน และสร้างเครื่องหมายการค้าให้เป็นที่ยอมรับได้ในตลาดโลก เนื่องจากโครงสร้างการผลิตและอุตสาหกรรมสนับสนุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเกี่ยวเนื่อง ยังเอื้ออำนวยต่อการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำมากกว่า การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระดับสูง

5. ด้านการเงิน การขาดสภาพคล่องทางการเงิน และขาดแคลนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ในระยะยาว เพื่อนำไปพัฒนาอุตสาหกรรม

ปัญหาการตลาด

1. ขาดการทำตลาดเชิงรุก และขาดข้อมูลการตลาด เป็นปัญหาที่ทำให้การส่งออกของ สินค้าสิ่งทอไทยลดลงเพราะตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปโลกยังมีอีกมากและเปิดกว้าง แต่ผู้ส่งออกไทยไม่สามารถเจาะตลาดต่างประเทศโดยตรงได้และต้องส่งผ่านบุคคลที่ 3 นอกจากนี้การทำตลาดของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นในลักษณะตลาดเชิงรับ คือ เป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อ และมองภาพตลาดเพียงในระยะสั้น ขาดการทำตลาดเชิงรุกด้วยการออกติดต่อกับตลาด โดยเฉพาะตลาดที่มีความพิเศษซึ่งเป็นตลาดที่เหมาะสมกับไทยมากกว่าตลาดทั่วไป ขาดการทำโฆษณาการส่งเสริม การจำหน่าย ทั้งนี้เนื่องจากการขาดบุคลากรทางด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ขาดการวางแผน การตลาดในระยะยาว ขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดต่างประเทศ และขาดการศึกษาวิเคราะห์ ตลาดต่างประเทศแต่ละแห่งอย่างชัดเจน นอกจากนี้การทำตลาดของผู้ประกอบการสิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่มในแต่ละผลิตภัณฑ์ยังขาดการประสานงานซึ่งกันและกันทั้งในอุตสาหกรรมขั้นต้น ขั้นกลางและขั้นปลาย

2. ขาดตลาดส่งออกใหม่ ๆ เนื่องจากกลุ่มประเทศในข้อตกลง MFA ล้วนเป็นตลาดที่ค่อนข้างอิ่มตัว และมีข้อกีดกันทางการค้ามากมาย ได้แก่ การกำหนดโควตานำเข้า การเข้มงวดในเรื่องของแหล่งที่มา และมาตรฐานของสินค้า เป็นต้น

3. ประสพภาวะการแข่งขันที่ค่อนข้างรุนแรงจากประเทศผู้ส่งออกสำคัญต่าง ๆ ในภูมิภาค เอเชียด้วยกัน อาทิ ฮองกง จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ซึ่งมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า

4. การใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่นำมาช่วยพัฒนาวิธีการค้าและการตลาด ระหว่างประเทศยังไม่แพร่หลาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ผลิตและผู้ค้าประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น

นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทย

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างผลผลิตและการจ้างงานสูงในภาคอุตสาหกรรม จึงได้วางนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ดำเนินนโยบายและมาตรการที่สำคัญ คือ

1.1. นโยบายเร่งรัดการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นการช่วยเหลือโรงงานหรือผู้ประกอบการที่ประสบปัญหาไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ สำนักงานได้สนับสนุนให้มีการทดแทนเครื่องจักรเดิมที่ล้าสมัย โดยยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรทดแทนเครื่องจักรเดิมในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการลดต้นทุนการผลิต ซึ่งปัจจุบันนโยบายนี้ยังดำเนินการอยู่ นอกจากนี้สำนักงานยังได้เตรียมใช้มาตรการทางด้านภาษีอากร เพื่อสนับสนุนให้ผู้ส่งออกผลิตเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น

1.2. เพื่อให้ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสามารถเพิ่มแหล่งเงินทุน ลดปัญหาขาดสภาพคล่องของธุรกิจ สำนักงานได้ผ่อนผันหลักเกณฑ์การร่วมทุน โดยอนุญาตให้กิจการอุตสาหกรรมสิ่งทอที่เปิดดำเนินการอยู่แล้วให้มีต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้ ทั้งนี้จะต้องได้รับความเห็นจากผู้ร่วมทุนฝ่ายไทย โดยเริ่มมีการผ่อนผันตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2541

2. สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยมีโครงการที่สำคัญ คือ

2.1. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อการเชื่อมโยงทุกขั้นตอนให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยสามารถเชื่อมโยงติดต่อกับค้าขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการตอบสนองคำสั่งซื้อของลูกค้าต่างประเทศได้ทันที ประชาสัมพันธ์อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยสู่ต่างประเทศ ส่งเสริมข้อมูลด้านการตลาดให้แก่ ผู้ผลิตและผู้ส่งออก เพื่อใช้ในการประกอบการ โดยลักษณะการดำเนินโครงการ มีการสร้างฐานข้อมูลผู้ผลิตและสินค้าที่ผลิตเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดทำเว็บไซต์ (web site) ของสมาคมสิ่งทอต่าง ๆ และของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยเรียกดูข้อมูลจากฐานข้อมูลได้ และมีการจัดระบบการให้บริการข้อมูล โดยสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นศูนย์บริการตอบข้อซักถาม และประเมินผลระบบบริการ และหน่วยงานในเครือข่ายข้อมูลทำการสำรวจซ้ำเพื่อพัฒนาข้อมูลอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่ตุลาคม พ.ศ. 2541-มีนาคม พ.ศ. 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2. โครงการเงินกองทุนปรับเปลี่ยนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้รับอนุมัติเงินกู้ในปี พ.ศ. 2541 โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนเงินกู้ร้อยละ 25 ของเงินกองทุน โดยผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 8-10 ระยะเวลาโครงการ 3 ปี (พ.ศ. 2541-2543) เป็นเงินทั้งสิ้น 25,000 ล้านบาท ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย ยังมีความสามารถทางการตลาดและการผลิตสูง แต่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเครื่องจักรที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตสูง ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนสูง ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาค่าจ้างแรงงานที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง

2.3 สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้ดำเนินงานที่จะจัดตั้งหน่วยงานที่พัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาแล้ว 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เพื่อที่จะช่วยพัฒนาบุคลากรให้สามารถรองรับในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ แต่เนื่องจากสถาบันฯ ไม่สามารถจัดหางบประมาณที่มากเพียงพอกับการจัดตั้งหน่วยงาน และไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้สถาบันไม่สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้

3. มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเกิดขึ้นจากความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน ได้ดำเนินการโครงการต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2541 ไว้ดังนี้

3.1. โครงการศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาช่างเย็บจักรอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกบุคลากร ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรมให้มีความรู้ ความสามารถในการเย็บจักรอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดตั้งศูนย์ฝึกในศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยสารพัดช่างจำนวน 11 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา พิจิตร นครสวรรค์ และหนองคาย วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น พิษณุโลก และเลย วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา ศรีสะเกษ และชัยภูมิ ใช้เวลาการอบรม 4-6 สัปดาห์ และผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าทำงานในโรงงานที่ให้ความสนับสนุน ซึ่งปัจจุบันโครงการนี้ยังดำเนินการอยู่

3.2. โครงการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนบท เป็นโครงการที่มูลนิธิได้ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ในการดำเนินงานสร้างงานในชุมชนบท โดยส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและขยายกิจการผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสู่ชุมชนบท เพื่อแก้ปัญหาค่าครองชีพของโรงงานและแรงงาน ขณะนี้ได้ดำเนินการอยู่ใน 2 จังหวัด 6 อำเภอ คือ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสุพรรณบุรี

จากการพิจารณาปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตและค่าจ้างแรงงานที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอได้เข้ามาดำเนินการแก้ไขแล้ว โดยได้ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป และสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอได้จัดทำโครงการเงินกองทุนปรับเปลี่ยนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อให้ผู้ประกอบการกู้เงินเพื่อลงทุนในการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรให้มีคุณภาพแก้ปัญหาค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น จากผลการดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนักเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การลงทุนหยุดชะงักทำให้อัตราค่าครองชีพสูงขึ้น ส่วนปัญหาการกระจุกตัวของโรงงานและแรงงานทางมูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มก็ได้ดำเนินโครงการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ชนบทเพื่อแก้ไขปัญหานี้ ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการอยู่ และใช้ระยะเวลาดำเนินการนาน จึงยังไม่เห็นผลที่แน่ชัด และปัญหามูลค่าการขาดคุณภาพทางมูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มก็ได้ดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอบรม และพัฒนาช่างเย็บจักรอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ความสามารถในการเย็บจักรอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแม้จะเป็นการพัฒนาบุคลากรเพียงกลุ่มเดียว แต่ก็ยังเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปอย่างมาก และสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอได้ดำเนินงานที่จะจัดตั้งพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดงบประมาณและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ผ่อนผันหลักเกณฑ์การร่วมลงทุนโดยอนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาถือหุ้นข้างมากในกิจการได้ เพื่อลดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินได้ ส่วนปัญหาขาดข้อมูลตลาดทางสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้แก้ปัญหาโดยจัดทำโครงการพัฒนาระบบข้อมูลอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อส่งเสริมข้อมูลด้านการตลาดแก่ ผู้ผลิตและผู้ส่งออก เพื่อใช้ในการประกอบการ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับต่างประเทศ ส่วนปัญหาที่ยังไม่ดำเนินการแก้ไขคือ ปัญหาด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ ปัญหาขาดตลาดส่งออกใหม่ ปัญหาการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้รัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์และมาตรการรองรับ หากปัญหาเหล่านี้ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลให้มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพิ่มสูงขึ้น ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยเป็นที่ยอมรับในตลาดโลกสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้ในตลาดโลก และพัฒนาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับต่างประเทศได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย โดยจะทำการศึกษาดังความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในตลาดที่สำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ซึ่งจะพิจารณาจากมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปและค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) มาเป็นตัววัดความสามารถในการแข่งขันในด้านการผลิตและการส่งออกของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกหรือประเทศคู่แข่งรายอื่น ๆ โดยจะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ และส่วนแบ่งตลาดของแต่ละตลาด ผลการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยและความหมายเชิงนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยให้มากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏและส่วนแบ่งตลาด

สำหรับบทวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะพิจารณาความสามารถในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังตลาดนำเข้าที่สำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ส่งออกรายอื่น ๆ จากการเปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้า ส่วนแบ่งตลาด และค่า RCA ของเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยและประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ไปยังประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ โดยค่าส่วนแบ่งตลาดจะทำให้ทราบถึงความสามารถในการแข่งขันของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ส่วนค่า RCA จะทำให้ทราบถึงความสามารถด้านการผลิตและการส่งออกของไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ค่า RCA ที่ได้จะนำมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลกที่มีค่าเท่ากับ 1 เสมอ ดังนั้นถ้าค่า RCA ของประเทศใดมากกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการผลิตสินค้านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ถ้าค่า RCA ของประเทศใดน้อยกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ในการผลิตสินค้านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติการค่าจะเป็นวิธีการที่สามารถศึกษาศักยภาพทางการตลาดได้กับสินค้าเกือบทุกชนิด โดยตลาดที่ศึกษาจะศึกษาในตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญ 3 ตลาด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก มีมูลค่าการนำเข้าจากประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยตลอด (ตารางที่ 14) จากปี พ.ศ. 2534 เท่ากับ 27,696.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 46,284.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2541 และพบว่าอัตราการขยายตัวของตลาดสหรัฐมีแนวโน้มลดลง (ตารางที่ 15) จากร้อยละ 18.97 ในปี พ.ศ. 2535 เหลือเพียงร้อยละ 5.33 ในปี พ.ศ. 2539 และอัตราการขยายตัวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2541 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 17.67 และ 20.02 ตามลำดับ คิดเป็นอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 10.83 (จากการคำนวณ)

จีนเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกามากที่สุด โดยในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่าการส่งออก 3,311.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 11.96 (ตารางที่ 15) และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 6,333.33 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.68 โดยในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 จีนมีส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นโดยตลอด

อินโดนีเซียมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2534 เท่ากับ 548.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 1.98 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 1,787.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.86 และพบว่าอินโดนีเซียมีแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นโดยตลอด

ไทยมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่า 498.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 1.80 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 1,426.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 3.08 ซึ่งไทยมีแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นโดยตลอด

เวียดนามมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ.2537 มีมูลค่า 1.55 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดน้อยมาก และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 23.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีส่วนแบ่งตลาดน้อยมาก คือร้อยละ 0.05

ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศผู้ส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังสหรัฐอเมริกา (ตารางที่ 16) ปรากฏว่า อินโดนีเซีย มีค่า RCA สูงสุด โดยในปี พ.ศ. 2541 เท่ากับ 3.77 รองลงมาได้แก่ ไทย จีน เวียดนาม โดยมีค่า RCA เท่ากับ 2.09 1.75 1.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 มูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	3,111.93	4,333.92	5,121.09	4,879.54	4,438.92	4,787.74	5,681.83	6,333.33
ฮ่องกง	3,862.41	4,211.89	3,897.14	4,269.5	4,199.56	3,927.67	3,972.21	4,447.84
เกาหลีใต้	1,862.38	1,858.07	1,844.70	1,786.67	1,560.36	1,423.82	1,554.70	1,903.54
อินโดนีเซีย	548.24	798.96	947.78	995.86	1,143.27	1,289.07	1,556.46	1,787.74
ไทย	498.25	696.81	790.91	858.10	995.57	1,014.15	1,229.55	1,426.25
เวียดนาม	n.a. ¹	n.a.	n.a.	1.55	8.68	17.76	20.84	23.68
ประเทศอื่น ๆ	17,613.53	21,052.30	23,003.44	18,671.60	21,670.33	23,378.00	28,155.28	30,362.00
รวมทั้งหมด	27,696.74	32,951.95	35,605.06	31,462.82	34,016.63	35,838.21	42,170.87	46,284.38

หมายเหตุ¹ n.a. คือ ไม่มีข้อมูล
ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ตารางที่ 15 ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการขยายตัวมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสหรัฐอเมริกา ปี พ.ศ. 2534-2541 (ร้อยละ)

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	11.96	13.15	14.38	12.63	10.73	13.36	13.47	13.68
		(30.86) ¹	(18.19)	(-4.72)	(-9.00)	(7.80)	(18.60)	(11.47)
ฮ่องกง	13.95	12.78	10.94	11.05	10.15	10.65	9.19	9.11
		(9.02)	(-7.45)	(-9.55)	(-1.64)	(-6.46)	(1.13)	(11.97)
เกาหลีใต้	6.72	5.64	5.18	4.62	3.77	3.79	3.50	3.87
		(-0.22)	(-0.77)	(-3.11)	(-12.67)	(-8.73)	(9.14)	(22.44)
อินโดนีเซีย	1.98	2.42	2.66	2.58	2.76	3.60	3.69	3.86
		(45.54)	(18.75)	(5.12)	(14.78)	(12.70)	(20.70)	(14.86)
ไทย	1.80	2.11	2.22	2.22	2.41	2.83	2.92	3.08
		(39.85)	(13.46)	(8.69)	(16.06)	(1.80)	(21.20)	(16.00)
เวียดนาม	n.a. ²	n.a.	n.a.	n.a.	0.03	0.05	0.05	0.05
				-	(444.80)	(104.50)	(17.60)	(13.63)
ประเทศอื่น ๆ	63.59	63.90	64.62	66.90	70.15	65.72	67.18	66.35
		(-106.08)	(-34.13)	(-7.00)	(-444.23)	(-106.28)	(-70.70)	(-70.35)
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
		(18.97)	(8.05)	(8.53)	(8.10)	(5.33)	(17.67)	(20.02)

หมายเหตุ ¹ ตัวเลข ( ) คือ อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ที่ส่งไปสหรัฐอเมริกา

² n.a. คือ ไม่มีข้อมูล

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 พบว่าทุกประเทศมีค่า RCA มากกว่า 1 สำหรับแนวโน้มค่า RCA ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 พบว่าไทยและอินโดนีเซียมีแนวโน้มนำเข้า RCA เพิ่มขึ้น จีนมีแนวโน้มนำเข้า RCA ลดลง และเวียดนามมีแนวโน้มนำเข้า RCA เคลื่อนไหวขึ้นลงตลอดทุกปี

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ของประเทศต่าง ๆ ไปประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541

ประเทศ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	2.99	2.98	3.07	2.65	2.12	2.05	1.87	1.75
อินโดนีเซีย	3.28	3.19	2.98	3.22	3.35	3.46	3.49	3.77
ไทย	1.41	1.47	1.49	1.75	1.91	1.97	2.01	2.09
เวียดนาม	-	-	-	0.85	1.02	1.84	1.43	1.03

ที่มา: (จากการคำนวณตารางที่ 14 ตารางภาคผนวกที่ 1 และ 2)

สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปมีมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 17) ในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่าเท่ากับ 52,041.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าเท่ากับ 67,488 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีแนวโน้มการขยายตัวของตลาดเคลื่อนไหวจนลงตลอด (ตารางที่ 18) ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 ตลาดสหภาพยุโรปมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.61 (จากการคำนวณ)

จีนเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหภาพยุโรปมากที่สุด ในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่าเท่ากับ 3,695.14 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 7.10 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 5,575.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.26

อินโดนีเซียมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหภาพยุโรปในปี พ.ศ. 2534 เท่ากับ 894.34 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 1.72 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 1,357.43 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 2.01

ไทยมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหภาพยุโรป ในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่า 864.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 1.66 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกลดลงเท่ากับ 662.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีส่วนแบ่งตลาดลดลงเหลือเพียงร้อยละ 0.98 โดยในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหภาพยุโรปมีแนวโน้มลดลงโดยตลอด

ตารางที่ 17 มูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	3,695.14	3,850.81	3,790.58	4,147.81	4,183.22	4,801.47	5,199.84	5,575.83
ฮ่องกง	3,289.10	3,190.50	3,144.02	3,051.71	3,605.41	3,148.25	3,149.44	3,488.22
เกาหลีใต้	1,046.70	816.47	597.24	490.43	694.19	581.60	549.70	592.49
อินโดนีเซีย	894.34	1,128.34	1,063.35	1,105.98	1,089.07	1,130.63	1,300.18	1,357.43
ไทย	864.45	853.45	731.00	696.11	656.21	625.62	646.83	662.95
เวียดนาม	n.a.	n.a.	n.a.	283.35	344.51	439.17	509.65	572.11
ประเทศอื่นๆ	42,251.71	46,785.20	38,927.50	41,334.78	48,621.37	51,373.50	49,988.18	55,238.94
รวมทั้งหมด	52,041.47	56,624.79	48,253.70	51,110.51	59,194.04	62,100.27	61,343.84	67,488.00

หมายเหตุ ¹ n.a. คือ ไม่มีข้อมูล
ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ตารางที่ 18 ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการขยายตัวมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสหภาพยุโรป
ปี พ.ศ. 2534-2541 (ร้อยละ)

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	7.10	6.80	8.10	8.12	7.07	7.73	8.48	8.26
		(-0.45) ¹	(13.53)	(3.97)	(-4.20)	(17.40)	(21.60)	(4.12)
ฮ่องกง	6.32	5.63	6.51	5.96	6.09	5.07	5.13	5.17
		(-7.34)	(10.21)	(-5.96)	(12.18)	(-10.62)	(12.39)	(7.54)
เกาหลีใต้	2.01	1.44	1.24	0.96	1.17	0.94	0.90	0.88
		(-25.55)	(-18.23)	(-20.43)	(34.31)	(-14.25)	(6.18)	(4.65)
อินโดนีเซีย	1.72	1.99	2.20	2.16	1.84	1.82	2.12	2.01
		(20.64)	(5.37)	(1.03)	(-6.53)	(6.20)	(29.15)	(1.37)
ไทย	1.66	1.51	1.52	1.36	1.11	1.01	1.05	0.98
		(-5.77)	(-4.12)	(-7.84)	(-10.50)	(-2.46)	(16.14)	(-0.58)
เวียดนาม	n.a. ²	n.a.	n.a.	0.55	0.58	0.71	0.83	0.85
				-	(15.40)	(30.40)	(30.30)	(9.00)
ประเทศอื่นๆ	-81.19	82.63	80.43	80.89	82.14	82.72	81.49	81.85
		(22.42)	(-11.46)	(31.95)	(-30.76)	(-19.37)	(-104.86)	(-19.30)
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
		(3.95)	(-4.70)	(2.72)	(9.90)	(7.30)	(10.90)	(6.80)

หมายเหตุ ¹ ตัวเลข ( ) คือ อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่างๆ
ที่ส่งไปสหภาพยุโรป

² n.a. คือ ไม่มีข้อมูล

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

เวียดนามมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2537 มีมูลค่า
283.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีส่วนแบ่งตลาดน้อยมากร้อยละ 0.55 และในปีพ.ศ. 2541 มีมูลค่า
การส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 572.11 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.85

ตารางที่ 19 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ของประเทศต่าง ๆ ไปสหภาพยุโรป ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541

ประเทศ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	6.20	4.89	4.66	4.50	4.01	4.02	4.00	3.73
อินโดนีเซีย	5.69	5.06	4.75	4.65	4.50	4.00	4.51	4.26
ไทย	4.10	3.49	3.21	2.73	2.50	2.10	2.15	2.00
เวียดนาม	-	-	-	8.13	7.56	7.67	6.56	6.16

ที่มา: (จากการคำนวณตารางที่ 17 ตารางภาคผนวกที่ 1 และ 2)

ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของผู้ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไป
ยังสหภาพยุโรป (ตารางที่ 19) พบว่า เวียดนามมีค่า RCA สูงที่สุดในปี พ.ศ. 2541 เท่ากับ 6.16
รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย จีน ไทย โดยมีค่า RCA เท่ากับ 4.26 3.78 2.04 ตามลำดับ

ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 ทุกประเทศมีความได้เปรียบเทียบโดยมีค่า RCA มากกว่า 1
แต่พบว่าทุกประเทศมีแนวโน้มค่า RCA ลดลงโดยตลอด

ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นมีการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศ (ตารางที่ 20) ในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่า
เท่ากับ 8,763.29 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.95 (ตารางที่ 21) และมีมูลค่า
การนำเข้าในปี พ.ศ. 2541 เท่ากับ 12,831.92 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้า
สำเร็จรูปของญี่ปุ่นในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 มีมูลค่าการนำเข้าขึ้นลงโดยตลอด ไม่แน่นอนในแต่ละปี
มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 7.05 (จากการคำนวณ)

จีนเป็นประเทศที่มีการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปญี่ปุ่นมากที่สุด โดยในปี พ.ศ. 2534
มีมูลค่าการส่งออก 3,501.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 39.96 (ตารางที่ 21)
และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 8,720.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนแบ่งตลาด
เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 67.96 ซึ่งจีนมีแนวโน้มส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นโดยตลอด

ตารางที่ 20 มูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศญี่ปุ่นระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	3,501.77	4,734.38	5,893.65	7,436.94	9,191.04	10,474.19	9,671.23	8,720.20
ฮ่องกง	303.03	282.71	236.14	221.13	252.56	199.98	199.73	197.76
เกาหลีใต้	1,922.16	1,521.48	1,415.12	1,423.72	1,296.16	1,107.51	1,061.70	1,000.68
อินโดนีเซีย	184.98	276.52	307.51	307.20	333.89	348.87	298.69	203.91
ไทย	262.21	306.51	296.92	312.06	346.64	359.82	318.93	240.75
เวียดนาม	38.91	92.61	170.47	237.39	323.34	441.79	450.76	379.12
ประเทศอื่น ๆ	2,550.20	2,409.03	2,372.19	2,738.06	3,395.62	3,697.23	2,650.50	2,089.46
รวมทั้งหมด	8,763.29	9,623.26	10,692.02	12,676.52	15,139.17	16,630.11	14,651.57	12,831.92

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ตารางที่ 21 ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการขยายตัวมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศญี่ปุ่น
ปี พ.ศ. 2534-2541 (ร้อยละ)

ประเทศ	ส่วนแบ่งตลาด							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	39.96	49.19	55.12	58.67	60.70	62.98	66.00	67.96
		(41.52) ¹	(13.54)	(20.18)	(18.07)	(27.40)	(-0.58)	(-1.97)
ฮ่องกง	3.45	2.94	2.20	1.74	1.66	1.20	1.19	1.54
		(-2.29)	(-23.98)	(-10.77)	(9.05)	(-11.19)	(7.61)	(7.69)
เกาหลีใต้	21.93	15.81	13.23	11.22	8.56	6.66	7.25	7.80
		(-17.12)	(-15.18)	(-4.23)	(-12.79)	(4.42)	(3.29)	(2.51)
อินโดนีเซีย	2.10	2.87	2.87	2.40	2.20	2.10	2.03	1.59
		(56.81)	(1.50)	(-5.60)	(4.61)	(16.92)	(-7.94)	(-25.76)
ไทย	2.99	3.19	2.77	2.46	2.29	2.16	2.18	1.88
		(22.44)	(-11.86)	(0.31)	(6.02)	(16.01)	(-4.50)	(-17.83)
เวียดนาม	0.44	0.94	1.59	1.87	2.13	2.65	3.07	2.95
		(144.44)	(70.94)	(32.45)	(30.12)	(52.85)	(9.92)	(-8.45)
ประเทศอื่น ๆ	29.13	25.06	22.22	21.64	22.46	22.25	18.28	16.28
		(-230.85)	(-33.59)	(-19.43)	(-40.80)	(-83.59)	(-12.84)	(39.09)
รวมทั้งหมด	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
		(14.95)	(1.34)	(12.91)	(14.10)	(22.82)	(-5.04)	(-4.72)

หมายเหตุ¹ ตัวเลข ( ) คือ อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ
ที่ส่งไปสหรัฐอเมริกา

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

อินโดนีเซียมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2534 เท่ากับ 184.98 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 2.10 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออก 203.97 แต่มีส่วนแบ่งการตลาดลดลงเหลือร้อยละ 1.59 ซึ่งอินโดนีเซียมีส่วนแบ่งตลาดลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2541

ไทยมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่า 262.21 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 2.99 และในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกลดลงเหลือ

240.75 ล้านเหรียญสหรัฐฯ มีส่วนแบ่งตลาดลดลงเหลือร้อยละ 1.88 ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2535-2541 ไทยมีส่วนแบ่งตลาดลดลง

เวียดนามมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่า 38.91 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 0.44 ในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 379.12 ล้านเหรียญสหรัฐฯ มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 2.95 ลดลงจากปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 3.07 และพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2534-2540 เวียดนามมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นโดยตลอด

ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศผู้ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังประเทศญี่ปุ่น (ตารางที่ 22) พบว่า จีนมีค่า RCA สูงสุด โดยในปี พ.ศ. 2541 ค่า RCA เท่ากับ 5.14 รองลงมาได้แก่ เวียดนาม ไทย อินโดนีเซีย มีค่า RCA 4.73 0.64 0.48 ตามลำดับ

ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2541 ประเทศที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA มากกว่า 1) ได้แก่ จีน เวียดนาม แต่พบว่าประเทศจีนมีแนวโน้มของค่า RCA ลดลงโดยตลอด มีเพียงเวียดนามเพียงประเทศเดียวที่มีแนวโน้มค่า RCA เพิ่มขึ้น ยกเว้นปี พ.ศ. 2541 ประเทศที่ไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA น้อยกว่า 1) คือ ไทย อินโดนีเซีย โดยในปี พ.ศ. 2534 ไทยมีค่า RCA เท่ากับ 1.35 มาในปี พ.ศ. 2537 ลดลงเหลือ 0.82 ส่วนอินโดนีเซียมีค่า RCA น้อยกว่า 1 มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2541

ตารางที่ 22 ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป ของประเทศต่าง ๆ ไปประเทศญี่ปุ่นระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541

ประเทศ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)							
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	6.44	6.76	6.44	5.86	5.66	5.43	5.34	5.14
อินโดนีเซีย	0.55	0.60	0.54	0.52	0.54	0.49	0.50	0.48
ไทย	1.34	1.24	1.02	0.82	0.76	0.73	0.77	0.64
เวียดนาม	1.58	2.57	3.58	3.81	4.17	4.59	4.76	4.73

ที่มา: (จากการคำนวณตารางที่ 20 ตารางภาคผนวกที่ 1 และ 2)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

การศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้กำหนดสมมุติฐาน โดยการทดสอบสมมุติฐานสามารถทดสอบได้โดยพิจารณาค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏที่คำนวณได้ในแต่ละตลาด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สหรัฐอเมริกา

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปสหรัฐอเมริกาในระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 พบว่าจีน อินโดนีเซีย ไทย มีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1 ซึ่งเวียดนามในช่วงปี พ.ศ. 2534-2536 ไม่สามารถคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏได้ เนื่องจากผลของการจำกัดของข้อมูล และเวียดนามมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏน้อยกว่า 1 ในปี พ.ศ. 2537 ทำให้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน คือ ประเทศไทยและประเทศคู่แข่งจะมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1 ในตลาดสหรัฐอเมริกา

สหภาพยุโรป

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปสหภาพยุโรป ในระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 พบว่าประเทศไทย และประเทศจีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม มีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1 ในตลาดสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยเวียดนามในช่วงปี พ.ศ. 2534-2536 ไม่สามารถคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ เนื่องจากผลของการจำกัดของข้อมูล

ญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศต่าง ๆ ไปญี่ปุ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 พบว่าจีน และเวียดนาม มีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1 ส่วนไทยมีค่าดัชนีความได้เปรียบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2536 และในปี พ.ศ. 2537-2541 มีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏน้อยกว่า 1 และอินโดนีเซียมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏน้อยกว่า 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534-2541 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ คือ ประเทศไทยและประเทศคู่แข่งจะมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏมากกว่า 1 ในตลาดญี่ปุ่น

การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

จากการวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังตลาดต่างประเทศที่สำคัญทั้ง 3 ตลาด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

สหรัฐอเมริกา

อินโดนีเซียมีศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งไปสหรัฐอเมริกาสูงสุด (RCA เท่ากับ 3.77) เนื่องจากมีข้อได้เปรียบด้านวัตถุดิบและต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่า ส่วนไทยยังคงมีศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกา เนื่องจากไทยมีแนวโน้มค่า RCA มากกว่า 1 เพิ่มขึ้น โดยตลอด ซึ่งในระยะต่อไปไทยยังคงมีศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกา

สหภาพยุโรป

เวียดนามมีศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งไปสหภาพยุโรปสูงสุด (RCA เท่ากับ 6.16) รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย และจีน เนื่องจากเวียดนาม อินโดนีเซีย จีน ซึ่งเป็นผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปคุณภาพใกล้เคียงกับไทย แต่มีราคาถูกกว่าเนื่องจากต้นทุนค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าไทยมากร ส่วนไทยยังคงมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหภาพยุโรป เมื่อพิจารณาค่า RCA พบว่าประเทศจีน อินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย มีค่า RCA ลดลงโดยตลอด ทำให้มีศักยภาพการส่งออกลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากผู้บริโภคในตลาดสหภาพยุโรปนิยมสินค้าที่มีคุณภาพ และรูปแบบทันสมัย จึงทำให้อิตาลี เยอรมนี และฝรั่งเศสมีความได้เปรียบค่อนข้างสูง อีกทั้งปัจจุบันผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในยุโรปตะวันออกได้ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมภายในประเทศยังไม่แข็งแกร่งพอ เพราะขาดเงินทุนและเทคโนโลยี แต่ด้วยแรงงานท้องถิ่นเป็นแรงงานฝีมือ และอัตราค่าจ้างต่ำ

ประกอบกับทำเลที่ตั้งใกล้ตลาดสหภาพยุโรป ทำให้ประหยัดต้นทุนค่าขนส่งได้มาก ส่งผลให้มีการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศในแถบยุโรปตะวันออกและยุโรปใต้มากขึ้น

ญี่ปุ่น

จีนมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งไปญี่ปุ่นสูงสุด (RCA เท่ากับ 5.14) รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม ส่วนไทยไม่มีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งไปญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา เนื่องจากในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2537 ตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของญี่ปุ่นเป็นตลาดที่ไม่มีข้อจำกัดในด้านปริมาณการนำเข้า เนื่องจากอัตราค่าจ้างแรงงานในญี่ปุ่นมีอัตราสูงมาก จึงส่งผลให้เสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยขายได้ราคาดีในตลาดญี่ปุ่น ต่อมาปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา ญี่ปุ่นประสบกับภาวะเศรษฐกิจซบเซา ส่งผลให้ประชากรส่วนใหญ่ของญี่ปุ่นมีความต้องการสินค้าที่มีราคาถูกลง ซึ่งรวมถึงมีความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปคุณภาพต่ำถึงปานกลางราคาถูกลง ส่งผลให้ช่วงเวลาดังกล่าวมีการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากจีนและเวียดนามเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของญี่ปุ่นโดยทั่วไปยังคงนิยมสินค้าที่มีชื่อจากอิตาลี ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา แต่ความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มนี้มีแนวโน้มลดลง

ความหมายเชิงนโยบาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่า RCA ในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทยไปสหรัฐอเมริกา มีค่า RCA มากกว่า 1 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกายังคงอยู่ อย่างไรก็ตามการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกาก็จะต้องมีอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นอาจจะต้องเสียส่วนแบ่งตลาดให้แก่ อินโดนีเซีย จีน และเวียดนามได้ ฉะนั้นจึงควรนำนโยบายมาตรฐานสินค้ามาใช้ เพราะการรักษามาตรฐานเสื้อผ้าสำเร็จรูปก็จะทำให้รักษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปสหรัฐอเมริกาไว้ได้ ส่วนในตลาดสหภาพยุโรปการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 แต่มีแนวโน้มลดลงตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยในตลาดสหภาพยุโรปเริ่มลดน้อยลง ซึ่งถ้าไทยไม่เร่งเพิ่มศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดสหภาพยุโรป ในอนาคตไทยก็จะมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดสหภาพยุโรป ฉะนั้นควรนำนโยบายยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์มาใช้ พร้อมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งจะมีผลทำให้ศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยใน

ตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น และในตลาดญี่ปุ่นค่า RCA ในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าไทยไม่มีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นมีความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปในราคาถูก จึงนำเข้าจากจีนและเวียดนามเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นควรนำนโยบายราคามาใช้ เพราะการลดราคาเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้ต่ำกว่าจีน และเวียดนาม จะมีผลทำให้ไทยมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดญี่ปุ่นขึ้นอีกครั้ง

เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้ง 3 ตลาด พบว่า ค่า RCA ของไทยส่วนใหญ่จะมีค่าน้อยกว่าจีน อินโดนีเซีย เวียดนาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 ประเทศมีศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากกว่าไทย เนื่องจากทั้งจีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม มีแรงงานที่มีปริมาณมากและค่าแรงถูกกว่าไทย ต้นทุนในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจึงต่ำ และทำให้ราคาเสื้อผ้าสำเร็จรูปถูกกว่าไทย โดยทั้ง 3 ประเทศสามารถผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีคุณภาพใกล้เคียงกับไทย ฉะนั้นทั้ง 3 ตลาดจึงนิยมนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากประเทศที่ราคาถูกกว่า ไทยควรเร่งเพิ่มศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้มากขึ้น มิฉะนั้นอาจสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับจีน อินโดนีเซีย เวียดนามได้ ฉะนั้นไทยจึงควรนำนโยบายราคามาใช้ เพราะการลดราคาให้ต่ำลง โดยยังคงคุณภาพไว้จะช่วยเพิ่มศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยให้มีศักยภาพเทียบเท่า จีน เวียดนาม อินโดนีเซียได้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่เดิมเป็นการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ ต่อมาได้มีการพัฒนาการผลิตทำให้สามารถผลิตได้เกินความต้องการภายในประเทศผู้ผลิตจึงเริ่มให้ความสนใจกับตลาดต่างประเทศและส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้น จนกระทั่งอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย สามารถทำรายได้เข้าประเทศได้เป็นจำนวนมาก โดยมูลค่าการส่งออกอยู่ในลำดับต้น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยในปี พ.ศ. 2541 ไทยมีมูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปเท่ากับ 4,925.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จัดเป็นมูลค่าการส่งออกสินค้าสำคัญในลำดับที่ 2 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมดของไทย ซึ่งปัจจุบันไทยมีแนวโน้มการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปลดลง เนื่องมาจากค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าคู่แข่งเช่น อาทิจีน อินโดนีเซีย เวียดนาม ปัญหาขาดแคลนแรงงานเฉพาะด้านที่มีคุณภาพ และข้อตกลงเขตการค้าเสรีและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ที่กำหนดให้ประเทศต่าง ๆ เปิดเสรีการค้าสิ่งทอภายในปี พ.ศ. 2548 ซึ่งจะเป็ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สภาพการแข่งขันทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จึงควรศึกษาภาวะการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไทยและส่วนแบ่งตลาดเพื่อเป็นแนวทางในการรักษาหรือเพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการส่งออก พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย และศึกษาศักยภาพในการแข่งขันอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดต่างประเทศที่สำคัญ ตลอดจนศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย

จากการศึกษาภาวะการผลิตอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยพบว่า ปัจจุบันจำนวนผู้ผลิต จำนวนแรงงาน จำนวนเครื่องจักร ปริมาณการผลิตและความต้องการภายในประเทศมีจำนวนลดลง เนื่องจากผู้ลงทุนประสบปัญหาขาดทุน และผลจากการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวของธนาคารแห่งประเทศไทย ทำให้เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ การลงทุนของผู้ประกอบการจึงหยุดชะงัก ส่วนภาวะการตลาดพบว่าตลาดการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยแบ่งได้เป็นสองตลาดคือ ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ สำหรับตลาดต่างประเทศนั้นแบ่งได้ 3 ตลาดประกอบด้วย ตลาดในข้อตกลง MFA มีสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปเป็นตลาดหลัก ตลาด

นอกช้อตกลองมีญี่ปุ่นเป็นตลาดหลัก และตลาดการค้าชายแดน โดยทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศมีแหล่งจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปอยู่ที่ตลาดประตูน้ำ อาคารอินทรา อาคารใบหยก และตลาดโป้เบ๊ ประเทศคู่แข่งชั้นทางการค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย คือ จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งมีอัตราค่าจ้างแรงงานถูกกว่าไทย แต่สามารถผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีคุณภาพใกล้เคียงกับไทย และในปี พ.ศ. 2548 ก็จะเข้าสู่ระยะการค้าเสรีสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปตามช้อตกลองว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งคาดว่าจะมีการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่หน่วยงานของรัฐบาลที่ได้เข้ามาดำเนินนโยบายและมาตรการแก้ไขแล้วได้แก่ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าคู่แข่ง ปัญหาการกระจุกตัวของโรงงานและแรงงาน ปัญหาด้านบุคลากรและเทคโนโลยีการผลิตที่ขาดคุณภาพ ปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน และปัญหาการขาดข้อมูลทางด้านการตลาด ส่วนปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขและยังเป็นปัญหาอยู่ก็คือ ปัญหาด้านการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ ปัญหาการขาดตลาดส่งออกใหม่ ๆ ปัญหาการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า ปัญหาการใช้ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มาพัฒนาวิธีการค้าและการตลาดระหว่างประเทศ และปัญหาด้านบุคลากรซึ่งการดำเนินนโยบายและมาตรการของรัฐบาลไม่บรรลุผลสำเร็จจึงยังคงเป็นปัญหาอยู่

จากผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในสหรัฐอเมริกาพบว่า ไทยมีแนวโน้ม ค่า RCA เพิ่มขึ้นโดยตลอด แสดงให้เห็นว่าศักยภาพในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปสหรัฐอเมริกายังมีอยู่ ส่วนความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในตลาดสหภาพยุโรปพบว่า ไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 แต่มีค่า RCA ลดลงในแต่ละปี ซึ่งไทยยังคงมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในสหภาพยุโรปอยู่ แต่มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากตลาดในสหภาพยุโรปนิยมสินค้าที่มีคุณภาพ และรูปแบบที่ทันสมัย และค่าดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในญี่ปุ่นนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 พบว่าไทยไม่มีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งไปญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นมีความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ราคาถูก จึงนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากจีนและเวียดนามเป็นจำนวนมาก ซึ่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีต้นทุนต่ำ เนื่องจากจีนและเวียดนามมีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าไทยมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป และผู้ส่งออก

ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยตรง ซึ่งสามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. จากการศึกษาถึงสภาพการผลิตอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย พบว่าผ้าฝ้ายที่ผลิตได้ของไทยมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากกระบวนการผลิตขาดประสิทธิภาพ ทำให้ต้องนำเข้าผ้าฝ้ายจากต่างประเทศซึ่งมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยสูง ดังนั้นคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนซึ่งสังกัดกระทรวงพาณิชย์ จึงควรเชิญชวนนักลงทุนชาวต่างชาติให้เข้ามาร่วมลงทุนในประเทศ โดยประชาสัมพันธ์และจัดแสดงผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อให้ชาวต่างชาติได้รู้จักเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยให้มากขึ้น โดยในการผลิตผ้าฝ้ายให้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ แต่นำเทคโนโลยีการผลิตของต่างชาติมาทำการผลิตผ้าฝ้าย ซึ่งจะทำให้คุณภาพของผ้าฝ้ายที่ผลิตได้มีคุณภาพได้มาตรฐานทัดเทียมกับผ้าฝ้ายที่นำเข้าจากต่างประเทศและทำให้ต้นทุนการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปต่ำกว่าต้นทุนที่นำเข้าผ้าฝ้ายจากต่างประเทศ

2. บุคลากรโดยทั่วไปยังมีคุณภาพต่ำ โดยยังขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังนั้นกระทรวงแรงงานโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ควรจัดฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยควรจัดให้บุคลากรได้มีการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยให้การผลิตในแต่ละขั้นตอนมีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้ได้เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่มีคุณภาพและมาตรฐานในการจัดฝึกอบรมนั้นบริษัทหรือโรงงานขนาดใหญ่สามารถที่จะจัดฝึกอบรมเองได้ แต่โรงงานขนาดเล็กไม่สามารถจัดฝึกอบรมได้ เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง กรมพัฒนาฝีมือแรงงานควรให้การสนับสนุนโดยร่วมมือกับภาคเอกชนจัดฝึกอบรมให้บุคลากรทั่วไป

3. จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) พบว่าไทยมีศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปน้อยกว่า จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม เนื่องจากทั้ง 3 ประเทศ มีแรงงานราคาถูก ทำให้เสื้อผ้าสำเร็จรูปมีราคาถูกกว่าไทย แต่ทั้ง 3 ประเทศมีคุณภาพเสื้อผ้าสำเร็จรูปต่ำกว่าไทย ฉะนั้นควรนำนโยบายกำหนดมาตรฐานและคุณภาพมาใช้ โดยองค์การมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) สังกัดในกระทรวงอุตสาหกรรมควรกำหนดนโยบายมาตรฐานและคุณภาพเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพเท่านั้นที่จะสามารถทำการส่งออกได้ และจะมีผลทำให้ผู้ประกอบการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้ได้มาตรฐานและคุณภาพที่องค์การมาตรฐานอุตสาหกรรมกำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้ไทยมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยเน้นที่คุณภาพ แม้ราคาเสื้อผ้าสำเร็จรูปจะสูงกว่าทั้ง 3 ประเทศ แต่ราคาก็ไม่แตกต่างกันมากนัก

4. จากการที่กลุ่มประเทศในข้อตกลง MFA เป็นตลาดที่ค่อนข้างอึดตัว เนื่องจากในอดีตผู้ส่งออกยังมีการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปน้อยจึงสามารถส่งออกไปประเทศในข้อตกลง MFA ได้

โดยตลอด แม้จะมีการกำหนดโควตาการส่งออกก็ตาม แต่ในปัจจุบันเมื่อมีผู้ส่งออกทำการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้น โควตาการส่งออกที่ประเทศในข้อตกลง MFA ให้กับไทยจึงเต็มโควตา ทำให้กลุ่มประเทศในข้อตกลง MFA เป็นตลาดที่ค่อนข้างอึดตัว กรมส่งเสริมการส่งออกโดยสังกัดกระทรวงพาณิชย์ควรศึกษาแนวทางในการขยายตลาดส่งออกใหม่ ๆ อาทิ ตลาดแอฟริกา ตลาดตะวันออกกลาง ตลาดชายแดน เป็นต้น โดยทำการศึกษาวิจัยหาแหล่งตลาดใหม่ ๆ ที่ยังไม่มีคู่แข่งชันไม่มากนัก พร้อมทั้งศึกษาความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศเหล่านั้นว่ามีความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปแบบใด และผลิตให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าก็จะช่วยให้การเข้าสู่ตลาดใหม่ ๆ กระทำได้ง่ายและใช้เวลาไม่นานนัก ทำให้มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

5. ควรเพิ่มผลการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในตลาดสหภาพยุโรปให้ครอบคลุมประเทศอื่น ๆ มากขึ้น เนื่องจากมีแนวโน้มพบว่า อิตาลี เยอรมัน ฝรั่งเศส ฯลฯ มีบทบาทในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังตลาดสหภาพยุโรปมากขึ้น ซึ่งสมควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ว่าอิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมัน มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในด้านใดของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดสหภาพยุโรป เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดสหภาพยุโรปให้มากขึ้น

6. ในการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ควรวิเคราะห์ควบคู่กับการศึกษาส่วนถือครองตลาดคงที่ (Constant Market Share) เนื่องจากการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏเป็นวิธีวิเคราะห์ความได้เปรียบในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่มิได้ให้เหตุผลของความได้เปรียบว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ซึ่งการศึกษาส่วนถือครองตลาดคงที่จะช่วยหาสาเหตุของความได้เปรียบดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นสมควรที่จะมีการศึกษาส่วนถือครองตลาดคงที่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพาณิชย์. 2542. สถิติการค้าสิ่งทอของไทย ปี พ.ศ. 2534-2541. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงอุตสาหกรรม. 2542. สถิติสิ่งทอไทย. (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

คณิงนิจ ชโยวรรณ. 2539. “ทบทวนลวดลายนำเข้าสิ่งทอ : ย่ารอวิวาย...แล้วค่อยคิดล้อย้อมคอก”.

ผู้ส่งออก. 2(241): น. 1-7.

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. 2541. “อุตสาหกรรมสิ่งทอกับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศไทย”.

COLOURWAY. 4(18): น. 17-20.

นฤมล คงน้อย. 2540. การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรนาม. 2540. “กลยุทธ์ก้าวสู่ผู้นำสิ่งทอโลก”. COLOURWAY. 2(12): น. 45-46.

ภัทรจิต จุมวรฐายี. 2538. ผลการจำกัดการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปประเทศในข้อตกลง MFA. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, ธรรมศาสตร์.

พิชัย อุตมาภินันท์. 2542. “ภาพรวมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย ภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจปี 41”.

COLOURWAY. 4(20): น. 30-32.

รุ่งระวี วีระเวสส์. 2529. การวิเคราะห์การผลิตและการส่งออกของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยปีพ.ศ. 2520-2527. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วลี วารีกุล. 2531. การศึกษาวิเคราะห์ขนาดของการใช้ทุนที่เหมาะสมของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.

กรุงเทพมหานคร: ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วินิตา กาญจนวิจิตร. 2535. การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย.

กรุงเทพมหานคร: ปัญญาพิเศษปริญาตรี, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภัช ศุภัชลาสัย. 2537. **สู่ทางและโอกาสการส่งออก และผลกระทบจากการมีเขตการค้าเสรีอาเซียน (สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ).** ฝ่ายแผนงานเศรษฐกิจรายสาขา, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2541. **โครงการศึกษาการพยากรณ์การส่งออกสินค้าสำคัญ (20 รายการ) ของไทยในตลาดโลก. (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)**

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2531. **แหล่งผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศ. (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)**

อมลยา วุฒิกะโร. 2540. การวิเคราะห์ความสามารถการส่งออกของอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย.

กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาทิตย์ วุฒิกะโร. 2540. “สถิติสิ่งทอ”. COLOURWAY, 2(11): น. 29.

อิสระพล คันสร. 2534. การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งออกสินค้าไทยไปสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ:

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ส่งออกสิ่งทอของไทยที่จดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอในปี พ.ศ. 2541

1. ไทยเรยอน บจก. 888/160-1 อาคารมหาทุนพลาซ่าชั้น 1 ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
2. ไทย บรันตา มูเลีย บจก. 101/14 ซ.สวนพลู ถ.สาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพฯ
3. เทชิน โพลีเอสเตอร์ บจก. 22 ซ.สมคิด ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตบางรัก กรุงเทพฯ
4. สหยูเนี่ยน บจก. 1828 ถ.สุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
5. สยามอะคริลิก บจก. 230, 232 ตลาดบ้านสมเด็จ ถ.กรุงธนบุรี แขวงคลองตันใต้ เขตคลองสาม กรุงเทพฯ
6. ทุนเท็กซ์ (ประเทศไทย) บจก. 32/57 ซ.อโศก ถ.สุขุมวิท 21 แขวงคลองเตย เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
7. เอเชียไฟเบอร์ บจก. 123-131 ชั้น 2 และชั้น 3 แขวงราชประสงค์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
8. เซโก้ (ประเทศไทย) บจก. 514/1 ชั้น 3 อาคารถาวร ถ.หลานหลวง แขวงสีแยกมหาราค เขตดุสิต กรุงเทพฯ
9. ไทยแทฟฟีต้า บจก. 2 ซ. สุขุมวิท 23 ถ.สุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
10. เจียมพัฒนานิตติ้ง บจก. 23/3 ต.ยายชา อ.สามพราน จ.นครปฐม
11. ไทยวาโก้ บจก. 930/1 ซ. ประคู้ 1 ถ.สารประดิษฐ์ แขวงบางโคล่ เขตยานนาวา กรุงเทพฯ
12. เบอร์นินีเอ็กซ์พอร์ต หจก. 360/2 ซ. สวนหลวง 1 ถ.เจริญกรุง แขวงบางคอแหลม เขตยานนาวา กรุงเทพฯ
13. ไทยแมลอนเท็กซ์ไทล์ บจก. 13/9 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
14. มั่นยิ่ง บจก. 902/39-40 ถ.กรุงธนบุรี (สาทรตัดใหม่) แขวงบางลำภูล่าง เขตคลองสาน กรุงเทพฯ
15. จงสถิตย์ บจก. 33 ถ.บางขุนเทียนชายทะเล แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ
16. ไทยโทเรเท็กซ์ไทล์ บจก. 62 ถ.สีลม แขวงบางรัก เขตบางรัก กรุงเทพฯ
17. ลัคกี้เท็กซ์ (ไทย) บจก. 95 ชั้น 8 ถ.ราชดำริ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
18. ไทยแมลอน โพลีเอสเตอร์ บจก. 13/99 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. เชนเนอรัลไค้ตติงกรี๊ป บจก. 271/66 ซ. วัดโพธิ์แมน ถ.สาธุประดิษฐ์ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพฯ
20. ไทยการ์เมนต์เอ็กส์พอร์ต บจก. 95 ชั้น 8 ถ.ราชดำริ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
21. เอสอาร์. คับบลิว. การ์เมนท์ บจก. 930/1 ซ. ประคู้ 1 ถ.สาธุประดิษฐ์ แขวงบางโคล่ เขตยานนาวา กรุงเทพฯ
22. ไทยวูลอินดัสตรีส์ บจก. 10/2 ต.ขุนแก้ว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม
23. โฮไทย สปีนนิ่ง บจก. 160/734-5 อาคารไอทีเอฟ-สีลมพลาตัส ถ.สีลม แขวงสุริยวงค์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ
24. อุตสาหกรรมทอผ้าไทย บจก. 175 ถ.พหลโยธิน แขวงตลาดบางเขน เขตบางเขน กรุงเทพฯ
25. แมนูเฟ็กช์ บจก. 765/3 ซ. สพานหัน ถ.ทรงวาด แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
26. เค. คัททันแอนดค์กอส บจก. 95 ตึกธนาคารพาน ตึกธนาคารสากลพาณิชย์ชัย ถ.เสือป่า แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
27. วาไทยอุตสาหกรรม บจก. 95 ถ.เสือป่า แขวงป้อมปราบ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
28. เครื่องนุ่งห่มสำเร็จรูป บจก. 65 ซ. สนามกอล์ฟ ถ.คลองตัน แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ
29. เจริญสวัสดิ์ใยเทียมยัด บจก. 75 ถ.เพาะพานิช แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
30. เอส. ไอ. ที. (อินเตอร์เนชั่นแนล) บจก. 388 ห้อง 505 อาคารสีดา ถ.มเหล็กข์ แขวงสุริยวงค์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ
31. บางกอกโตเกียว ซีออสส์ บจก. 160/170-172 อาคารซูดไอทีเอฟ ถ.สีลม แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ
32. ขอนแก่นสิ่งทอ บจก. 115 ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น
33. ธนบุรีผ้าลูกไม้ บจก. 169 ถ.ราชวงศ์ แขวงสัมพันธวงศ์ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
34. ลักก็อิมเป็กช์ หจก. 49-53 ถ.จุ่ม วานิช 1 แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
35. ไทยไนลอน บจก. 91 ถ.สุขุมวิท ต.ปากน้ำ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
36. ไทย แซนโก้ เท็กซ์ไทล์ บจก. 942/142/3 อาคารชาญอิสระ ชั้น 9 ถ.พระราม 4 แขวงสุริยวงค์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ
37. ไทยสปีนนิ่งอินดัสทรี บจก. 43/496 ถ.พระราม 2 แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพฯ
38. ชันแฟลค (ประเทศไทย) บจก. 29/1 ซ.หลังสวน (ชั้น 15) ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

39. ทีเอ็นดีพีอินเตอร์เทคคอร์ปอเรชั่น บจก. 114 อาคาร 1 ถ.ราชดำเนินกลาง แขวงวัดบวรนิเวศน์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ
40. พาเลซอุตสาหกรรม (ประเทศไทย) บจก. 346 หมู่บ้านสุขุมวิทการ์เด้น ถ.สุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
41. ที ที แอล อุตสาหกรรม บจก. 175 ถ.พหลโยธิน แขวงตลาดบางเขน เขตบางเขน กรุงเทพฯ
42. เซ้าท์อีสต์เท็กซ์ไทล์ บจก. 68/1 ซ.ไปติ-มาติ สุขุมวิท 5 ถ.สุขุมวิท แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพฯ
43. นันยางการทออุตสาหกรรม (สาขาที่ 1) 3 ถ.ราชปพิช แขวงวัดราชปพิช เขตพระนคร กรุงเทพฯ
44. ไฮไลท์โอเชียนเทรค บจก. 24-26 ถ.อนุวงศ์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
45. อินโดไทยซินเทติกส์ บจก. 888/164-165 อาคารมหาทุนพลาซ่าชั้น 1 ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
46. โรงงานทอผ้ากรุงเทพ บจก. 879 ถ.กรุงเทพ-นนทบุรี แขวงบางซื่อ เขตดุสิต กรุงเทพฯ
47. แฟร์ดีล บจก. 160 ซ.สามเพ็ง วานิช 1 แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
48. ไทยเอโร บจก. 31/9 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
49. สยามคัทซ์โมสควิโต้เน็ตติ้ง บจก. 10/2 ซ.สุขุมวิท 33 ถ.สุขุมวิท แขวงคลองตัน เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
50. เฟิร์ลส์ เอ็กสपोर्ट เฮ้าส์ 117/45-48 ซ.เทศบาลสาย 2 ถ.วัดกัลยาณ์ กรุงเทพฯ
51. แชนไฟฟ์ เทรค บจก. 43 ซ.บ้านกล้วยเหนือ ถ.สุขุมวิท แขวงคลองตัน เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
52. โรงงานผ้าไทย บจก. 791-793 ถ.มหาจักร แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
53. จินตนาเอพพาริส บจก. 451/26 ถ.อรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางเขน กรุงเทพฯ
54. สหกิจวิศาล บจก. 406 ถ.สุโขทัย แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
55. โชนาราดัน (ไทยแลนด์) บจก. 514/42-43 ถ.สมเด็จพระเจ้าตากสิน แขวงบางยี่เรือ กรุงเทพฯ
56. คิงส์ อิมพอร์ตเอ็กสपोर्ट บจก. 314/4 ถ.จักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ
57. คาร์เบท อินเตอร์เนชั่นแนล ไทยแลนด์ 2054 ถ.เพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ
58. สยามโพลีเอสเตอร์ บจก.198/12 ซ.ยศเส ถ.กรุงเกษม แขวงวัดเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
59. ชีนาโน เคนซี (ประเทศไทย) บจก. 160/188 อาคารชุดไอทีเอฟ-สีลมพาเลซ ถ.สีลม แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

60. เฟอ์เฟคชั่นเอ็กซ์ซิม หจก. 14 ถ.พะพานิช แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
61. กังวาลเท็กซ์ไทล์ บจก. 1426/18-20 ซ.ยศเส ถ.บำรุงเมือง แขวงเทพศิรินทร์ เขตป้อมปราบ
ศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ
62. โรงงานไทยแลนด์นิตติ้ง บจก. 34 ถ.กล้วยน้ำไท แขวงสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพฯ
63. โรงงานอุตสาหกรรมผ้าขนุนรี บจก. 97 ถ.สุขสวัสดิ์ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ
64. สุปรานี ยูเนี่ยน บจก. 49 ถ.เพชรเกษม ต.อ้อมน้อย อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร
65. เดสมอนด์อินเตอร์เนชั่นแนล บจก. 148 ถ.ราชดำเนินกลาง แขวงวัดบวรนิเวศ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ
66. ดีลการ์เมนท์ อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต บจก. 312/96 หมู่บ้านไพฑูรย์ ถ.สรงประภา แขวงสีกัน
เขตบางเขน กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

ตารางผนวก

ตารางผนวกที่ 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ประเทศ	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
จีน	14,248.26	16,972.31	20,651.67	26,740.25	33,657.04	39,156.81	41,810.67	36,789.77
อินโดนีเซีย	12,783.71	12,239.27	12,239.83	12,574.56	13,293.57	14,712.79	14,615.06	10,755.82
ไทย	5,258.82	5,950.60	6,526.38	7,970.99	9,457.24	9,889.01	9,559.88	8,112.02
เวียดนาม	662.04	870.93	1,073.59	1,311.96	1,607.36	1,954.16	2,184.20	1,738.51

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

ตารางผนวกที่ 2 มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ในระหว่างปี พ.ศ. 2534-2541 (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ประเทศ	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541
สหรัฐอเมริกา	508,363.52	553,923.05	603,438.78	663,830.16	743,505.20	791,314.76	870,212.61	913,880.19
สหภาพยุโรป	1,454,500.42	1,522,000.70	1,317,000.23	1,538,147.07	1,925,855.54	1,963,281.13	1,969,605.71	2,176,993.43
ญี่ปุ่น	23,999.84	233,246.31	241,624.91	267,303.59	314,073.67	338,139.91	338,312.41	278,374.72

ที่มา: (กระทรวงพาณิชย์, 2542)

